

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης 48/2022

Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα ΣΤ')

Συνεδρίαση της 18ης Μαΐου 2022

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Γεώργιος Κανελλόπουλος, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Ασημίνα Ροδοκάλη, Πέτρος Κωνσταντινόπουλος, Διονύσιος Χειμώνας, Βασίλειος Κορκίζογλου, Χαράλαμπος Μπρισκόλας, Νικόλαος Καραγιώργης, Κωνσταντίνος Ζαμπάρας, Μιχαήλ Τζουβάρας, Αντώνης Παπαγεωργίου, Παναγιώτης Πανάγος, Ελένη Λευθεριώτου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Παναγιώτης Αντ. Δούκας, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός Ερωτήματος: Το από 13/3/2021 και με Α/Α 91392 έγγραφο της Γενικής Δνσης Παροχών & Υγείας, Δνση Β' Παροχών, Τμήμα Ενστάσεων και Προσφυγών e-ΕΦΚΑ, όπως διευκρινίσθηκε με το με αριθμό 371430/23-9-2021 έγγραφο της αυτής Υπηρεσίας.

Περίληψη Ερωτήματος: 1. Εάν τυγχάνουν εφαρμογής οι διατάξεις του ν. 3863/2010, όπως αυτές συμπληρώθηκαν με τα άρθρα 39 και 40 του ν. 3996/2011, στην περίπτωση δικαιούχου προσυνταξιοδοτικής παροχής από το τ.ΕΤΑΤ, ο οποίος: α) αποχώρησε οικειοθελώς από την Τράπεζα στις 14-07-2010, β) με την υπ' αριθμ. 1134/21-02-2011 αίτησή του ζήτησε προσυνταξιοδοτική παροχή από το τ.ΕΤΑΤ με αναστολή της καταβολής της έως την συμπλήρωση του 55ου έτους της ηλικίας του, γ) με υποβληθείσα στο τ.ΕΤΑΤ στις 21-07-2011 αίτησή του ζήτησε την αναγνώριση, με βάση τη διάταξη του άρθρου 22 παρ. 1 ε' του καταστατικού του τ.ΤΕΑΠΕΤΕ,

πλασματικού χρόνου κενών διαστημάτων και χρόνου ασφάλισης παιδιών, τον οποίο (πλασματικό χρόνο) είχε αναγνωρίσει στο τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, σύμφωνα με τις ειρημένες διατάξεις (των άρθρων 10 του ν. 3863/2010, και 39 έως 40 του ν. 3996/2011), αίτημα που υιοθέτησε τελικώς το τ.ΕΤΑΤ, το οποίο, με την υπ' αριθμ. 1012/261ης Συν./4-4-2012 απόφασή του προχώρησε στην αναγνώριση των ανωτέρω χρόνων, αν και δεν είχε προηγηθεί η εξόφληση στο τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ της σχετικής εισφοράς αναγνώρισης και παρά το γεγονός ότι ο συνολικός χρόνος αναγνωρίσεων υπερέβαινε τα πέντε έτη,

2. Εάν το τ.ΕΤΑΤ, ορθώς αναγνώρισε για θεμελίωση τον πλασματικό χρόνο κενού χρονικού διαστήματος, μετά την αποχώρηση του ανωτέρω από την Τράπεζα, παρά τα αντιθέτως οριζόμενα στα άρθρα 7 παρ. 6 και 15 παρ. 1 του καταστατικού του τ.ΤΕΑΠΕΤΕ, καθώς και εάν ο ανωτέρω είχε δικαίωμα λήψης της προσυνταξιοδοτικής παροχής, πριν την συμπλήρωση του 55ου έτους της ηλικίας του, με αναγνώριση χρόνου ασφάλισης μετά την αποχώρηση από την Υπηρεσία,

3. Εάν οφείλει το τ.ΕΤΑΤ νυν e-ΕΦΚΑ να καταβάλει επίδομα τέκνων, στον ανωτέρω, ο οποίος ήταν άγαμος γονέας που είχε αναγνωρίσει με δικαστική απόφαση δύο τέκνα, χωρίς ωστόσο να του έχει ανατεθεί η επιμέλειά τους,

4. Σε περίπτωση που ο ανωτέρω δεν είχε δικαίωμα να αναγνωρίσει για θεμελίωση προσυνταξιοδοτικής παροχής κενό χρόνο ασφάλισης μετά την αποχώρησή του από την Υπηρεσία, εάν υπάρχει, με βάση τα οριζόμενα στο άρθρο 137 του ν. 3655/2008 περί παραγραφής, η δυνατότητα επιστροφής των εισφορών αναγνώρισης ή τυγχάνουν εφαρμογής τα οριζόμενα στην με αριθμό 87/2014 γνωμοδότηση του ΝΣΚ, για προσαύξηση του χρόνου αυτού επί της προσυνταξιοδοτικής παροχής.

Στο πιο πάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Στ'), κατά την συζήτηση η οποία διεξήχθη γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

1. Σύμφωνα με τα έγγραφα που συνοδεύουν το ερώτημα, ο Ζ. Κ. δικαιούχος προσυνταξιοδοτικής παροχής του τ.ΤΕΑΠΕΤΕ, προσλήφθηκε από την τ. Εμπορική Τράπεζα στις 23/7/1982 και αποχώρησε οικειοθελώς την

14/7/2010, έχοντας συμπληρώσει πραγματική υπηρεσία: 26 έτη 3 μήνες και 1 ημέρα και έχοντας εξαγοράσει στρατιωτική υπηρεσία (υπηρέτησε κατά το χρονικό διάστημα που είχε προσληφθεί στην Τράπεζα) : 1 έτος, με ταυτόχρονη αναγνώριση «κενού χρόνου» (κατά την περίοδο που υπηρετούσε στην Τράπεζα) άνευ αποδοχών: 8 μήνες και 17 ημέρες. Έτσι, κατά την οικειοθελή αποχώρησή του είχε συμπληρώσει συνολικό χρόνο για θεμελίωση προσυνταξιοδοτικής παροχής 27 έτη 11 μήνες και 18 ημέρες.

Με την με αριθμό πρωτοκόλλου Φ.ΕΤΑΤ 8120/10.12.2010 αίτησή του, ζήτησε προσυνταξιοδοτική παροχή παράλληλα με αίτημα αναγνώρισης πλασματικού χρόνου τέκνων.

Με την με αριθμό πρωτοκόλλου Φ.ΕΤΑΤ 1134/21.2.2011 αίτησή του, ζήτησε προσυνταξιοδοτική παροχή με αναστολή, σύμφωνα με την παράγραφο β του άρθρου 7 των καταστατικών διατάξεων τ.ΤΕΑΠΕΤΕ, με επισήμανση ότι "υπογράφεται ως απαραίτητη προϋπόθεση για την έκδοση προσυνταξιοδοτικής παροχής απαραίτητης για την έκδοση του εφάπαξ (που δικαιούταν να λάβει μετά την αποχώρησή του από την Τράπεζα) και με την ρητή επιφύλαξη παντός δικαιώματός του".

Με το με αριθμό πρωτοκόλλου Φ.ΕΤΑΤ 3677/8.7.2011 έγγραφο της υπηρεσίας του τ.ΙΚΑ-TEAM (το οποίο παρέλαβε στις 12/9/2011), του κοινοποιήθηκε η από 14/7/2010 απόφαση αναστολής συνταξιοδότησης, και οι από 16/7/2010 και 2/9/2010 τροποποιητικές αποφάσεις, βάσει των οποίων το δικαίωμα απονομής προσυνταξιοδοτικής παροχής άρχεται από το 55ο έτος της ηλικίας του, ήτοι στις 20-9-2018 (ημερομηνία γεννήσεως 21/9/1963).

Με την με αριθμό πρωτοκόλλου Φ.ΕΤΑΤ 3280/21.6.2011 αίτησή του, ζήτησε εκ νέου, αναγνώριση των 586 ημερομισθίων, δηλαδή για χρονική περίοδο για την οποία είχε εργασθεί παρέχοντας, στον ιδιωτικό τομέα υπηρεσίες δακοκτονίας, παρ' ότι με την με την με αριθμό 608/24.1.2011 αίτησή του είχε ενημερώσει ότι θα προσφύγει ενώπιον της Ελληνικής Δικαιοσύνης κατά της απορριπτικής απόφασης του τ.ΙΚΑ και εκκρεμούσε, την 21.6.2011 η έκδοση δικαστικής απόφασης.

Με την με αριθμό πρωτοκόλλου Φ.ΕΤΑΤ 3779/21.7.2011 αίτησή του, ζήτησε αναγνώριση:

πλασματικού χρόνου δύο (2) τέκνων (900 ημερών ασφάλισης), σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 3863/2010, με επίκληση των διατάξεων του άρθρου 22 του καταστατικού του τ. ΤΕΑΠΕΤΕ

- ενός (1) έτους μη επιδοτούμενης ανεργίας χρονικού διαστήματος 1977-1982 (300 ημερών ασφάλισης).

Στην συνέχεια ο αυτό ασφαλισμένος του τ. ΤΕΑΠΕΤΕ, αιτήθηκε, εκ νέου, στο τ. ΙΚΑ- ΕΤΑΜ:

- Με την αρ. 11789/21.9.2011 αίτηση την αναγνώριση κενών διαστημάτων ασφάλισης χρονικής περιόδου 2010 — 2011 ήτοι μετά την αποχώρησή του από την Τράπεζα.

- Με την αρ. 10324/18.8.2011 αίτηση την αναγνώριση πλασματικών χρόνων 3 ετών - για δυο τέκνα -, βάσει των διατάξεων του ν. 3863/2010 όπως συμπληρώθηκε με τις διατάξεις του ν. 3996/2011.

Κατόπιν, ο προαναφερόμενος ασφαλισμένος, α. Με το με αρ. πρωτ. ΦΕΤΑΤ 5103/14.10.2011 αίτημά του, κατέθεσε την αρ. 11789/6184/5.10.2011 απόφαση Διευθυντή Τοπικού Υποκ/τος τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ΡΕΘΥΜΝΟΥ, με αναγνώριση χρόνου 325 ημερομίσθια κενού διαστήματος μετά την αποχώρηση από την Τράπεζα σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3996/2011, ενώ με το με αρ. πρωτ. ΦΕΤΑΤ 5101/14.10.2011 έτερο αίτημά του κατέθεσε την αρ. πρωτ. 10324/13.10.2011 απόφαση ΙΚΑ - ΕΤΑΜ, για αναγνώριση πλασματικών χρόνων τέκνων τριών (3) ετών, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3996/2011.

Εξάλλου, με το με αριθμό πρωτοκόλλου ΦΕΤΑΤ 2576/6.4.2012 έγγραφο του τ.ΕΤΑΤ, του διαβιβάσθηκε απόφαση του τ.ΕΤΑΤ με ημερομηνία καταβολής της προσυνταξιοδοτικής παροχής από 16/3/2012 , συμπεριλαμβάνοντας στην παροχή επίδομα συζύγου και τέκνων ενώ ο συγκεκριμένος ασφαλισμένος δεν είχε συνάψει γάμο και δεν είχε την επιμέλεια των τέκνων που αναγνώρισε το 2006.

Με την με αρ. πρωτ. ΦΕΤΑΤ 2920/27.4.2012 ένστασή του, κατά της ανωτέρω απόφασης, ζήτησε την επανεξέταση του σχετικού αιτήματός του και την χορήγηση της προσυνταξιοδοτικής παροχής από το χρονικό σημείο της αποχώρησης από την Τράπεζα ήτοι από 14/7/2010, διαβιβάζοντας το ίδιο αίτημα και στην Γ.Γ.Κ.Α.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του τ.ΕΤΑΤ, εξέτασε την ένστασή του και με την με αρ. 1216/291ης Συν./2.4.2013 απόφασή του, την έκανε δεκτή κατά πλειοψηφία, αποδεχόμενο την γνωμοδότηση της Νομικής Υπηρεσίας του, η οποία είχε κρίνει ότι ο προαναφερόμενος διοικούμενος είχε δικαίωμα απόληψης της παροχής, από την εξόφληση του ποσού της εξαγοράς πλασματικών χρόνων, ήτοι είχε θεμελιώσει δικαίωμα προσυνταξιοδοτικής παροχής από τις 16.3.2012.

Ο συγκεκριμένος ασφαλισμένος εξακολούθησε να διαμαρτύρεται και να ζητά επανεξέταση του θέματός του με τα με αρ. πρωτ. ΦΕΤΑΤ 3903/5.11.2014, 5260/8.12.2014 έγγραφά του και το από 14.12.2014 ηλεκτρονικό έγγραφό του.

Με το με αρ. πρωτ. ΦΕΤΑΤ 2788/12.5.2015 έγγραφο ο Συνήγορος του Πολίτη, ύστερα από καταγγελία του προαναφερόμενου ασφαλισμένου, ζήτησε πληροφορίες για το ζήτημα της αναγνώρισης των 586 ημερομισθίων απασχόλησης σε εργασίες δακοκτονίας, πριν από την πρόσληψή του στην τ. Εμπορική Τράπεζα.

Στη συνέχεια, ο ίδιος ασφαλισμένος εξακολούθησε με τα με αρ. πρωτ. ΦΕΤΑΤ 5332/30.9.2015 & 7012/30/30.11.2015 έγγραφα τόσο προς το τ.ΕΤΑΤ όσο και προς το Υπουργείο Εργασίας, αλλά και τον Συνήγορο του Πολίτη, να διαμαρτύρεται και να ζητά την επανεξέταση του θέματός του.

Ομοίως, συνέχισε και μετά την έναρξη λειτουργίας του ΕΦΚΑ με τις αρ. 9376/9.8.2017, 585990/4.5.2018 και 377261/26.3.2019 έγγραφες διαμαρτυρίες, να ζητά να ενημερωθεί για την αναγνώριση πλασματικών χρόνων που είχε πρώτος κάνει το 2011 και το 2010 και για την τύχη των από 4/5/2018 και 10.5.2018 εξώδικων διαμαρτυριών του, καθώς και να παραβρεθεί στη συζήτηση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΦΚΑ.

Στις 30/8/2019 ζητήθηκαν στοιχεία από το Σώμα Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης για διερεύνηση των 8176/18.7.2019 και 8670/1.8.2019 αναφορών - καταγγελιών του προαναφερόμενου ασφαλισμένου.

Κατόπιν νεότερων καταγγελιών του αυτού ασφαλισμένου, εκδόθηκε το με αριθμό 21023/2020 πόρισμα της μονάδας Επιθεώρησης & Ελέγχων της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας και η Γενική Διευθύντρια Παροχών και Υγείας του e-ΕΦΚΑ με το με αριθμό 143521/3.7.2020 έγγραφό της, συγκρότησε ad hoc Επιτροπή προκειμένου να συντάξει εισήγηση, ύστερα από έλεγχο του ατομικού φακέλου του συγκεκριμένου ασφαλισμένου, προκειμένου, στην συνέχεια η υπόθεσή του να εισαχθεί ενώπιον του ΔΣ του Φορέα. Η ούτω συσταθείσα επιτροπή διατύπωσε συγκεκριμένα ερωτήματα-προβληματισμούς (που παρατίθενται και κατωτέρω), τα οποία υποβλήθηκαν εγγράφως μέσω του καθ' ύλην αρμοδίου Υποδιοικητή του Οργανισμού, με το με αριθμό 91392/13-3-2021 έγγραφό του και διευκρινίσθηκαν με το με αριθμό 371430/23-9-2021 έγγραφό του.

Κατόπιν της με αριθμό πρωτοκόλλου 412-1960/2021 εισήγησης, εκδόθηκε το με αριθμό 1151/2021 Πρακτικό του Στ' Τμήματος του ΝΣΚ, με το οποίο κρίθηκε ότι συντρέχει νόμιμος λόγος αναβολής έκδοσης γνωμοδότησης, προκειμένου να αναζητηθούν οι πλήρεις και επικαιροποιημένες απόψεις των αρμοδίων υπηρεσιών του εποπτεύοντος τον e-ΕΦΚΑ, Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, επί των προς γνωμοδότηση ζητημάτων.

Μετά από την αποστολή του με αριθμό πρωτοκόλλου 21272/4-3-2022 εγγράφου με τις επικαιροποιημένες απόψεις του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, επί των προς γνωμοδότηση ζητημάτων, καθώς και με την συμπληρωματική διευκρίνιση των πραγματικών περιστατικών, με τα με αριθμό πρωτοκόλλου 546702/30-12-2021 και 103897/3-3-2022 έγγραφα της Διοίκησης του e-ΕΦΚΑ, η υπόθεση κατέστη ώριμη προς εισαγωγή, εκ νέου, ενώπιον του Στ' Τμήματος.

Νομοθετικό πλαίσιο

2. Στα άρθρα 51 παρ. 1 και 2, 51Α παρ. 1, 53 παρ. 1, 3 και 4, 73Α παρ. 1 και 3, 103 και 104 του ν. 4387/2016 «Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας -

Μεταρρύθμιση ασφαλιστικού - συνταξιοδοτικού συστήματος - Ρυθμίσεις φορολογίας εισοδήματος και τυχερών παιγνίων και άλλες διατάξεις» (Α' 85/12-5-2016), ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 51

Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης – Σύσταση – Σκοπός.

1. *Συνιστάται Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την επωνυμία “Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης” αποκαλούμενο στο εξής “Ε.Φ.Κ.Α.” ... Από 1.1.2017, οπότε και αρχίζει η λειτουργία του ως φορέα κύριας κοινωνικής ασφάλισης, εντάσσονται στον Ε.Φ.Κ.Α. αυτοδίκαια οι υφιστάμενοι φορείς κύριας κοινωνικής ασφάλισης, σύμφωνα με τα άρθρα 53 επ. και ο Ε.Φ.Κ.Α. καθίσταται οιονεί καθολικός διάδοχος αυτών. ...*

2. *Σκοπός του Ε.Φ.Κ.Α. είναι η κάλυψη των υπακτέων στην ασφάλιση του Ε.Φ.Κ.Α. προσώπων για τους ασφαλιστικούς κινδύνους που προβλέπονται από την οικεία νομοθεσία με την προβλεπόμενη στο νόμο αυτόν χορήγηση: α. ... β. η χορήγηση προσυνταξιοδοτικών και άλλων παροχών στους συνταξιούχους και στους μέχρι τις 31.12.1992 ασφαλισμένους του Ενιαίου Ταμείου Ασφάλισης Τραπεζοϋπαλλήλων (ΕΤΑΤ), οι οποίοι, έως την έναρξη ισχύος του παρόντος, έχουν θεμελιώσει δικαίωμα λήψης της παροχής, καθώς και στους συνταξιούχους προσυνταξιοδοτικού καθεστώτος του ΕΤΕΑ (τ. ΕΤΕΑΜ) σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 26 του Ν. 3455/2006 (Α' 84), ...»*

«Άρθρο 51Α

1. *Το Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την επωνυμία “Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.)” μετονομάζεται από την 1.3.2020 σε “Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης», αποκαλούμενος στο εξής “e-Ε.Φ.Κ.Α.”. Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρεται «Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.)», νοείται ο “Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α)”».*

{Το άρθρο αυτό προστέθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4670/2020 “Ασφαλιστική μεταρρύθμιση και ψηφιακός μετασχηματισμός Εθνικού Φορέα Κοινωνικής

Ασφάλισης (ε-Ε.Φ.Κ.Α.) και άλλες διατάξεις” (Α΄ 43/28-2-2020), με ισχύ, σύμφωνα με το άρθρο 108 του αυτού νόμου, από την 1-3-2020}.

«Άρθρο 53

1. Ο ε-Ε.Φ.Κ.Α. αποτελείται από, έναν (1) κλάδο κύριας ασφάλισης και λοιπών παροχών, στον οποίο εντάσσονται, σύμφωνα με τα ειδικώς οριζόμενα στο άρθρο 51 του παρόντος, οι παρακάτω φορείς, με τους κλάδους, τομείς και λογαριασμούς τους, πλην των αναφερόμενων στο Κεφάλαιο ΣΤ΄, ως εξής: Α. Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων - Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Μισθωτών (Ι.Κ.Α. - Ε.Τ.Α.Μ.). ... Η. Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Τραπεζοϋπαλλήλων (Ε.Τ.Α.Τ.). 3. ... Η προσυνταξιοδοτική παροχή στους μέχρι τις 31.12.1992 ασφαλισμένους του πρώην Ενιαίου Ταμείου Ασφάλισης Τραπεζοϋπαλλήλων (Ε.Τ.Α.Τ.), καθώς και στα μέλη των οικογενειών τους, χορηγείται σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης του άρθρου 61 περίπτωση β΄ του ν. 3371/2005 (Α΄ 178) εφόσον έχουν θεμελιώσει έως την έναρξη ισχύος του παρόντος το σχετικό δικαίωμα. Το άρθρο 30 του παρόντος νόμου εφαρμόζεται αναλογικά και στους μέχρι τις 31.12.1992 ασφαλισμένους του Ε.Τ.Α.Τ. που δεν έχουν θεμελιώσει, ως την έναρξη ισχύος του παρόντος, δικαίωμα λήψης της προσυνταξιοδοτικής παροχής ως προς τον τρόπο υπολογισμού της επικουρικής τους σύνταξης. 4. Ο Κλάδος Επικουρικής Ασφάλισης του ε-Ε.Φ.Κ.Α. περιλαμβάνει: α). ..., β). ..., γ). ..., δ) το πρώην Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Τραπεζοϋπαλλήλων (Ε.Τ.Α.Τ.) ως προς την επικουρική ασφάλιση.»

«Άρθρο 73 Α

Αναπροσαρμογή των προσυνταξιοδοτικών και άλλων παροχών του τ. ΕΤΑΤ.

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, η προσυνταξιοδοτική παροχή των ασφαλισμένων στο ΕΤΑΤ που εντάσσεται στον Ε.Φ.Κ.Α., σύμφωνα με το άρθρο 53, υπολογίζεται με βάση ποσοστό αναπλήρωσης, το οποίο για κάθε χρόνο ασφάλισης αντιστοιχεί μεσοσταθμικά σε ποσοστό 1,75%, υπολογιζόμενου επί των συντάξιμων αποδοχών, όπως αυτές καθορίζονται από τις οικείες καταστατικές διατάξεις των ταμείων ή κλάδων ή λογαριασμών ή ενώσεων προσώπων που εντάχθηκαν στο ΕΤΑΤ... .3. Οι ήδη καταβαλλόμενες

κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου προσυνταξιοδοτικές και άλλες παροχές του τ. ΕΤΑΤ αναπροσαρμόζονται με βάση τις διατάξεις του παρόντος άρθρου και καταβάλλονται εφεξής στο ποσό που προκύπτει μετά τον κατά τα ανωτέρω υπολογισμό.»

«Άρθρο 103

Επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθεισών παροχών.

1. Κάθε παροχή που έχει καταβληθεί από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ αχρεώτητα, επιστρέφεται ανεξαρτήτως υπαιτιότητας του λαβόντος και αναζητείται, σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΕΔΕ. Σε περίπτωση υπαιτιότητάς του αναζητείται εντόκως, με επιτόκιο 3%. Παράλληλα με την εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων, επιτρέπεται συμψηφισμός οποιασδήποτε οφειλής προς το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ με το σύνολο των χορηγούμενων παροχών, που τυχόν δικαιούται ο οφειλέτης. Ο συμψηφισμός πραγματοποιείται σε μηνιαίες δόσεις, το ύψος καθεμίας από τις οποίες δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1/3 του μεικτού ποσού που αντιστοιχεί στις χορηγούμενες παροχές, ή εφάπαξ, εφόσον το συνολικό ποσό της οφειλής δεν υπερβαίνει το 1/3 του ποσού που αντιστοιχεί στις χορηγούμενες παροχές. Ο καταλογισμός και ο τυχόν διενεργούμενος συμψηφισμός εκτελείται με απόφαση του Διευθυντή του αρμοδίου Υποκαταστήματος. ... 3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης μπορεί να ανακαθορίζεται το ποσοστό του επιτοκίου που προβλέπεται από την παράγραφο 1.»

«Άρθρο 104

Επιστροφή αχρεωστήτως εισπραχθεισών εισφορών.

1. Αχρεωστήτως καταβληθείσες εισφορές στον ΕΦΚΑ συμψηφίζονται με πάσης φύσεως καθυστερούμενες οφειλές, ρυθμισμένες ή μη, των δικαιούχων προς τον ΕΦΚΑ και τους τρίτους φορείς, για τους οποίους ο ΕΦΚΑ συνεισπράττει εισφορές. Αν δεν υπάρχουν οφειλές ή αν ύστερα από τον συμψηφισμό προκύπτει υπόλοιπο ποσό, αυτό επιστρέφεται άτοκα στους δικαιούχους ως εξής: α. Στις περιπτώσεις μισθωτών, ύστερα από αίτηση των δικαιούχων. β. ... 2. Οι εισφορές υπέρ τρίτων φορέων που συνεισπράττονται

από τον ΕΦΚΑ επιστρέφονται από αυτόν, σύμφωνα με τη διαδικασία της παραγράφου 1 και βαρύνουν τον αντίστοιχο φορέα, υπέρ του οποίου έγινε η είσπραξη. 3. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζεται η διαδικασία συμψηφισμού και επιστροφής των εισφορών και κάθε άλλο αναγκαίο ζήτημα για την εφαρμογή της διάταξης αυτής. 4. Κάθε αντίθετη με το παρόν διάταξη καταργείται.»

(Το άρθρο 104 αντικαταστάθηκε από τότε που ίσχυσε ως άνω με το άρθρο 15 του ν.4488/2017 – Α΄ 137/13-9-2017 και εφαρμόζεται και στις εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού αιτήσεις).

3. Στα άρθρα 39 και 40 του ν. 3996/2011 «Αναμόρφωση του Σώματος Επιθεωρητών Εργασίας, ρυθμίσεις θεμάτων Κοινωνικής Ασφάλισης και άλλες διατάξεις» (Α΄ 170/5-8-2011), ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 39

Πλασματικός χρόνος παιδιών

1. Η παρ. 7 του άρθρου 4 του ν. 3029/2002, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 141 του ν. 3655/ 2008, αντικαθίσταται ως εξής:

«7. Στους ασφαλισμένους των φορέων κύριας και επικουρικής ασφάλισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, πλην ΟΓΑ, καθώς και του Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου (ΝΑΤ), οι οποίοι θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με τις προϋποθέσεις που διαμορφώνονται και ισχύουν από 1.1.2011 και εφεξής, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 3863/2010, αναγνωρίζεται πλασματικός χρόνος για κάθε παιδί, ο οποίος ανέρχεται σε 1 έτος ή 300 ημέρες ασφάλισης για το πρώτο παιδί και σε 2 έτη ή 600 ημέρες ασφάλισης για κάθε επόμενο παιδί και μέχρι το τρίτο. Ο χρόνος που αναγνωρίζεται λαμβάνεται υπόψη τόσο για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος όσο και για την προσαύξηση του ποσού της σύνταξης, υπό την προϋπόθεση ότι οι ασφαλισμένοι έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον 3.600 ημέρες ή 12 έτη πραγματικής ή προαιρετικής ασφάλισης. Ο χρόνος αυτός συνυπολογίζεται επιπλέον του χρόνου που αναγνωρίζεται με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 1483/1984 (Α΄ 153), όπως ισχύουν ... Η αναγνώριση του ανωτέρω πλασματικού χρόνου γίνεται κατόπιν αίτησης

των ενδιαφερομένων και την καταβολή, για κάθε μήνα, ποσού εξαγοράς υπολογιζόμενου με ποσοστό 20% για τους φορείς κύριας ασφάλισης και 6% για τους φορείς επικουρικής ασφάλισης επί του 25πλάσιου του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη, που ισχύει κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης ...

2. Για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με προϋποθέσεις που ίσχυαν μέχρι και 31.12.2010, εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 141, του ν. 3655/2008, όπως ίσχυαν μέχρι την αντικατάστασή τους από το άρθρο αυτό.»

«Άρθρο 40

Αναγνώριση χρόνων ασφάλισης

Το άρθρο 40 του ν. 2084/1992, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 18 του άρθρου 10 του ν. 3863/2010, αντικαθίσταται ως εξής:

1. Ως χρόνος ασφάλισης στους φορείς κοινωνικής ασφάλισης λογίζεται, πλην του χρόνου πραγματικής ή προαιρετικής ασφάλισης: α) ο χρόνος στρατιωτικής υπηρεσίας, β) ο χρόνος γονικής άδειας ανατροφής παιδιών, γ) ο χρόνος επιδότησης λόγω ασθένειας και μέχρι 300 ημέρες, καθώς και ο χρόνος επιδότησης λόγω τακτικής ανεργίας και μέχρι 300 ημέρες, δ) ο χρόνος εκπαιδευτικής άδειας άνευ αποδοχών και μέχρι δύο έτη, ε) ο χρόνος σπουδών για την απόκτηση ενός μόνο πτυχίου ανώτερης ή ανώτατης σχολής της ημεδαπής ή της αλλοδαπής ή διπλώματος επαγγελματικής κατάρτισης μεταδευτεροβάθμιου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης ή διπλώματος Σχολής Ξεναγών, καθώς και ο χρόνος σπουδών για την απόκτηση πτυχίου, μετά τη συμπλήρωση του 17ου έτους της ηλικίας, σε μέσες τεχνικές και επαγγελματικές σχολές ή σε μονάδες της δευτεροβάθμιας τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης από την έναρξη ισχύος του ν. 576/1977 (Α` 102) και μετά ή στο Ενιαίο Πολυκλαδικό Λύκειο, ο οποίος είναι ίσος με τον κατά το χρόνο αποφοίτησης επίσημο χρόνο σπουδών της οικείας σχολής, στ) ο χρόνος για τον οποίο δεν έχει χωρήσει ασφάλιση σε φορείς κύριας ή επικουρικής ασφάλισης, μετά την υπαγωγή, για πρώτη φορά, στην ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα κύριας ή επικουρικής ασφάλισης ή το Δημόσιο και ο οποίος δεν μπορεί να είναι λιγότερος από έναν πλήρη ημερολογιακό μήνα σε

κάθε περίπτωση κενού ασφάλισης μεταξύ περιόδων ασφάλισης, ζ) ο προβλεπόμενος από την Ε.Γ.ΣΣ.Ε. χρόνος απουσίας από την εργασία λόγω κήσης και λοχείας, η) ο χρόνος απεργίας, θ) ο πλασματικός χρόνος της παρ. 1 του άρθρου 141 του ν. 3655/2008 (Α` 58), που αναγνωρίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, όπως ισχύουν, ι) ο χρόνος μαθητείας, όπως ορίζεται από τις ισχύουσες διατάξεις και μέχρι δύο έτη, ια) ο χρόνος προσωρινής κράτησης ή φυλάκισης που εκτίθηκε μέχρι την έναρξη ισχύος του ν. 2510/1997 (Α` 136) για το στρατιωτικό αδίκημα της ανυπακοής ή της ανυποταξίας του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα, στο οποίο υπέπεσαν στρατεύσιμοι που αρνήθηκαν την εκπλήρωση της στρατιωτικής υπηρεσίας επικαλούμενοι τις θρησκευτικές ή ιδεολογικές τους πεποιθήσεις, ιβ) ο χρόνος που μεσολαβεί από την απόκτηση του πτυχίου μέχρι και την απόκτηση της άδειας ασκήσεως επαγγέλματος στους ασφαλισμένους στον Τομέα Σύνταξης Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων, την Ειδική Προσαύξηση και τον Τομέα Επικουρικής Ασφάλισης Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων (ΕΤΑΑ) ... 6. Οι αναγνωριζόμενοι χρόνοι, καθώς και ο χρόνος κατά τον οποίο ο ασφαλισμένος έλαβε σύνταξη λόγω αναπηρίας συνυπολογίζονται για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος, εφόσον ο ασφαλισμένος έχει πραγματοποιήσει τουλάχιστον 3.600 ημέρες ή δώδεκα (12) έτη πραγματικής ή/και προαιρετικής ασφάλισης. Ο συνολικός χρόνος, ο οποίος, με βάση τα ανωτέρω, συνυπολογίζεται ή αναγνωρίζεται τόσο για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος όσο και για προσαύξηση του ποσού της σύνταξης, δεν μπορεί να υπερβεί τα επτά (7) έτη, συνυπολογιζόμενου σε αυτά και κάθε άλλου χρόνου, πραγματικού ή πλασματικού, που έχει τυχόν αναγνωρισθεί ή αναγνωρίζεται με βάση άλλες διατάξεις ή αποφάσεις διοικητικών συμβουλίων ασφαλιστικών οργανισμών. Ειδικότερα, ο χρόνος αυτός καθορίζεται κατ` ανώτατο όριο: α) σε τέσσερα (4) έτη, για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα με προϋποθέσεις που διαμορφώνονται και ισχύουν για το έτος 2011, β) σε πέντε (5) έτη, για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα με προϋποθέσεις που διαμορφώνονται και ισχύουν για το έτος 2012, γ) σε έξι (6) έτη, για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα με προϋποθέσεις που διαμορφώνονται και ισχύουν για το έτος 2013 και δ) σε επτά (7) έτη, για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα με προϋποθέσεις που διαμορφώνονται και ισχύουν

από το έτος 2014 και εξής. Το δικαίωμα αναγνώρισης για καθέναν από τους παραπάνω χρόνους ασκείται μόνο σε έναν φορέα κύριας ασφάλισης ή το Δημόσιο και σε έναν φορέα επικουρικής ασφάλισης. 7. Η ισχύς του άρθρου αυτού αρχίζει από 1.1.2011 και εφαρμόζεται για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με προϋποθέσεις που διαμορφώνονται και ισχύουν από αυτή την ημερομηνία και εφεξής με βάση τις διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 3863/2010. Για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με προϋποθέσεις που ίσχυαν μέχρι και 31.12.2010, καθώς και για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης από 1.1.2011 και εφεξής με βάση προϋποθέσεις συνταξιοδότησης που δεν τροποποιούνται με το άρθρο 10 του ν. 3863/2010, εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 40 του ν. 2084/1992, όπως αυτό ίσχυε έως την αντικατάστασή του από την παρ. 18 του άρθρου 10 του ν. 3863/ 2010.»

4. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 40 του ν. 2084/1992, όπως αυτό ίσχυε έως την αντικατάστασή του από την παράγραφο 18 του άρθρου 10 του ν. 3863/2010, προβλέπονταν τα εξής:

« Άρθρον 40

Χρόνος ασφάλισης

1. Ως Χρόνος ασφάλισης στους φορείς κοινωνικής ασφάλισης λογίζεται, πλην του χρόνου πραγματικής ή προαιρετικής ασφάλισης: α) ο χρόνος στρατιωτικής υπηρεσίας, β) ο χρόνος γονικής άδειας ανατροφής παιδιών, γ) ο χρόνος επιδότησης λόγω ασθένειας και τακτικής ανεργίας και δ) ο χρόνος εκπαιδευτικής άδειας άνευ αποδοχών και μέχρι δύο (2) ετών, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου αυτού.» (Η παράγραφος αυτή τίθεται όπως αντικαταστάθηκε ως άνω από την παράγραφο 1 του άρθρου 5 του ν. 2335/1995 (Α' 185).

5. Στο άρθρο 141 του ν. 3655/2008 “Διοικητική και οργανωτική μεταρρύθμιση του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις” (Α' 58), όπως αυτό ίσχυε πριν την αντικατάστασή του με το άρθρο 39 του ν. 3996/2010, ορίζονταν τα εξής:

« Άρθρο 141

Πλασματικός χρόνος μητέρων

1. Η παρ. 7 του άρθρου 4 του ν. 3029/2002 αντικαθίσταται ως εξής:

"7. Στις ασφαλισμένες των Φορέων Κύριας Ασφάλισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, πλην ΟΓΑ, αναγνωρίζεται πλασματικός χρόνος για κάθε παιδί που αποκτούν από 1.1.2000 και εφεξής, ο οποίος ανέρχεται σε ένα έτος ή 300 ημέρες ασφάλισης για το πρώτο παιδί και σε 2 έτη ή 600 ημέρες ασφάλισης για κάθε επόμενο παιδί και μέχρι το τρίτο.

Αν συντρέχει ασφάλιση σε περισσότερους του ενός φορείς κύριας ασφάλισης, το δικαίωμα αναγνώρισης του ανωτέρω χρόνου ασκείται σε ένα φορέα τον οποίο επιλέγει η ασφαλισμένη μητέρα....

Το δικαίωμα αναγνώρισης του ανωτέρω αναφερόμενου χρόνου ασκείται κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης για πλήρη σύνταξη λόγω γήρατος. Αν δεν ασκηθεί από την ασφαλισμένη μητέρα, μπορεί να ασκηθεί από τον ασφαλισμένο πατέρα, για τη συμπλήρωση των αντίστοιχων προϋποθέσεων που ισχύουν για τους άνδρες ασφαλισμένους και με τους ίδιους πιο πάνω περιορισμούς. Στην περίπτωση αυτή είναι υποχρεωτική η υποβολή εκ μέρους της μητέρας σχετικής υπεύθυνης δήλωσης προς τον αρμόδιο για τη συνταξιοδότηση της οργανισμό...»

6. Στο άρθρο 10 παρ. 18 του ν. 3863/2010, ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 10

18. Το άρθρο 40 του ν. 2084/1992 (ΦΕΚ 165 Α΄) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ως χρόνος ασφάλισης στους φορείς κοινωνικής ασφάλισης και το Δημόσιο λογίζεται, πλην του χρόνου πραγματικής ή προαιρετικής ασφάλισης: α) ο χρόνος στρατιωτικής υπηρεσίας, β) ο χρόνος γονικής άδειας ανατροφής παιδιών, γ) ο χρόνος επιδότησης λόγω ασθένειας και μέχρι 300 ημέρες, ο χρόνος επιδότησης τακτικής ανεργίας και μέχρι 300 ημέρες, δ) ο χρόνος εκπαιδευτικής άδειας άνευ αποδοχών και μέχρι δύο (2) έτη, ε) ο χρόνος σπουδών για την απόκτηση ενός μόνο πτυχίου ανώτερης ή ανώτατης σχολής της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, ... στ) ο χρόνος ανεργίας, μετά την υπαγωγή

στην ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης ή το Δημόσιο, ζ) ο προβλεπόμενος από την Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. χρόνος απουσίας από την εργασία λόγω κήσης και λοχείας, η) ο χρόνος απεργίας, θ) ο πλασματικός χρόνος του άρθρου 141 του ν. 3655/2008 (ΦΕΚ 58 Α'), που αναγνωρίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές και ανεξάρτητα του χρόνου γέννησης των παιδιών και ι) ο χρόνος μαθητείας όπως ορίζεται από τις ισχύουσες διατάξεις και μέχρι ένα (1) έτος, ια) ο χρόνος αποδεδειγμένης άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας πριν την εγγραφή στα μητρώα του Ο.Α.Ε.Ε. και μέχρι πέντε (5) έτη εφόσον δεν είχαν πληρωθεί οι ασφαλιστικές εισφορές.

2. Η αναγνώριση και εξαγορά του χρόνου στρατιωτικής υπηρεσίας γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 1358/1983 (ΦΕΚ 60 Α') όπως ισχύουν κάθε φορά ...

Όσοι συμπληρώνουν τον απαιτούμενο χρόνο ασφάλισης για συνταξιοδότηση λόγω γήρατος μέχρι 31.12.2010, με προσμέτρηση χρόνων που προβλέπονται στο άρθρο 40 του ν. 2084/1992, εφόσον η σχετική αίτηση αναγνώρισης υποβληθεί μέχρι 31.12.2013, ακολουθούν τις κατά περίπτωση προϋποθέσεις συνταξιοδότησης, που ισχύουν κατά το έτος 2010.

3. Οι αναγνωριζόμενοι χρόνοι συνυπολογίζονται για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος, εφόσον ο ασφαλισμένος έχει πραγματοποιήσει τουλάχιστον 3.600 ημέρες ή δώδεκα (12) έτη ασφάλισης.

Ο συνολικός χρόνος ο οποίος, με βάση τα ανωτέρω, συνυπολογίζεται ή αναγνωρίζεται για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος, δεν μπορεί να υπερβεί τα επτά (7) έτη.

Ειδικότερα, ο χρόνος αυτός καθορίζεται κατ' ανώτατο όριο:

α) σε τέσσερα (4) έτη για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα εντός του έτους 2011,

β) σε πέντε (5) έτη για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα εντός του έτους 2012,

γ) σε έξι (6) έτη για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα εντός του έτους 2013 και

δ) σε επτά (7) έτη για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από 1.1.2014 και εφεξής.

Η ισχύς της παραγράφου αυτής αρχίζει από 1.1.2011.»

7. Στην παράγραφο 4 του άρθρου 15 του ν. 3863/2010 «Νέο Ασφαλιστικό Σύστημα και συναφείς διατάξεις, ρυθμίσεις στις εργασιακές σχέσεις» (Α' 115/15-7-2010), ορίζονται τα εξής:

«Επικουρικές Συντάξεις

4. Οι διατάξεις των άρθρων 60 έως και 69 του ν. 3371/ 2005 (ΦΕΚ 178 Α') εξακολουθούν να ισχύουν.»

8. Στο τελευταίο εδάφιο του άρθρου 146 του ν. 3655/2008 «Διοικητική και οργανωτική μεταρρύθμιση του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις» (Α' 58/3-4-2008), ορίζονται τα εξής:

«ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΣΤ΄

ΛΟΙΠΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Άρθρο 146

Επικουρικές συντάξεις

... Διατηρούνται σε ισχύ οι διατάξεις των άρθρων 60 έως 69 του ν. 3371/2005 (ΦΕΚ 178 Α') που αφορούν το Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Τραπεζοϋπαλλήλων.»

9. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 26 του ν. 3455/2006 «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2002/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη συμπληρωματική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων, ασφαλιστικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων επενδύσεων χρηματοοικονομικού ομίλου ετερογενών δραστηριοτήτων και άλλες διατάξεις» (Α' 84/18-4-2006), ορίζεται ότι:

«Άρθρο 26

1. Από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού οι ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι του Τ.Ε.Α.Π.Ε.Τ.Ε. υπάγονται υποχρεωτικά στο Ε.Τ.Ε.Α.Μ. και στο Ε.Τ.Α.Τ.. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κεφαλαίου Η' του ν. 3371/2005

(ΦΕΚ 178 Α΄) εκτός των διατάξεων των παραγράφων 6, εδάφια πρώτο, τέταρτο, πέμπτο, έκτο και έβδομο, 7 και 8 του άρθρου 62. ...».

10. Στα άρθρα 58 παρ. 1, 4 και 6, 60, 61 περ. α΄, β΄, ε΄ και στ΄ και 62 του ν. 3371/2005 «Θέματα Κεφαλαιαγοράς και άλλες διατάξεις» (Α΄ 178), που εντάσσονται στο Κεφάλαιο Η΄ του νόμου αυτού που φέρει τον τίτλο: «Θέματα ασφάλισης προσωπικού των πιστωτικών ιδρυμάτων», ορίζονται τα ακόλουθα:

«Άρθρο 58

Υπαγωγή στην ασφάλιση του Ε.Τ.Ε.Α.Μ.

1. Στην ασφάλιση του *Ενιαίου Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών (Ε.Τ.Ε.Α.Μ.)* υπάγονται υποχρεωτικά και αυτοδίκαια και διέπονται από τη νομοθεσία του: α) οι προσλαμβανόμενοι στα πιστωτικά ιδρύματα του ν. 2076/1992 (ΦΕΚ 130 Α΄) από 1.1.2005, β) οι ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι των ταμείων επικουρικής ασφάλισης του προσωπικού των πιστωτικών ιδρυμάτων μετά τη διάλυσή τους, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 62. 2. ... 4. Οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης και ο τρόπος υπολογισμού της επικουρικής σύνταξης διέπονται από τις διατάξεις της νομοθεσίας για το Ε.Τ.Ε.Α.Μ. 5. ... 6. Από την ημερομηνία διάλυσης των επικουρικών ταμείων οι συνταξιούχοι των ταμείων αυτών καθίστανται συνταξιούχοι του Ε.Τ.Ε.Α.Μ., το οποίο στο εξής βαρύνεται με την καταβολή της σύνταξής τους.»

«Άρθρο 60

Ίδρυση Ε.Τ.Α.Τ.

Ίδρύεται νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία "ΕΝΙΑΙΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΤΡΑΠΕΖΟΥΠΑΛΛΗΛΩΝ", αποκαλούμενο εφεξής χάριν συντομίας "Ε.Τ.Α.Τ. ...»

«Άρθρο 61

Σκοπός

Σκοπός του Ε.Τ.Α.Τ. είναι: α) Η καταβολή της διαφοράς των ποσών συντάξεων που προκύπτουν από τον υπολογισμό της σύνταξης βάσει των

καταστατικών διατάξεων του Ε.Τ.Ε.Α.Μ. και των καταστατικών διατάξεων των οικείων επικουρικών ταμείων ή κλάδων ή λογαριασμών ή ενώσεων προσώπων του προσωπικού των πιστωτικών ιδρυμάτων για τους ασφαλισμένους μέχρι 31.12.1992. β) Οι όροι και οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης από τα οικεία ταμεία ή κλάδους ή ειδικούς λογαριασμούς ή ενώσεις προσώπων για τους ασφαλισμένους μέχρι 31.12.1992 δεν θίγονται. Η καταβολή των ποσών που αντιστοιχούν σε συστήματα προσυνταξιοδότησης που χορηγούνται στους μέχρι 31.12.1992 ασφαλισμένους σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις των οικείων καταστατικών και κανονισμών παροχών από τα ταμεία ή κλάδους ή λογαριασμούς ή ενώσεις προσώπων επικουρικής ασφάλισης του προσωπικού των πιστωτικών ιδρυμάτων και έως της συμπληρώσεως των αντίστοιχων προϋποθέσεων του Ι.Κ.Α. Ε.Τ.Α.Μ. και Ε.Τ.Ε.Α.Μ.. γ) ... δ) ... ε) Η απονομή των συντάξεων που δικαιούται το προσωπικό των πιστωτικών ιδρυμάτων από το Ε.Τ.Α.Τ.. στ) Η λειτουργία ως φορέα σύνδεσης και διαμεσολάβησης μεταξύ του προσωπικού των πιστωτικών ιδρυμάτων, του Ε.Τ.Α.Τ., του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. και του Ε.Τ.Ε.Α.Μ ...»

Άρθρο 62

Υπαγωγή στο Ε.Τ.Α.Τ.

1. Στην ασφάλιση του Ε.Τ.Α.Τ. υπάγονται υποχρεωτικά τα πρόσωπα που εργάζονται στα πιστωτικά ιδρύματα του ν. 2076/1992 (ΦΕΚ 130 Α') και ασφαλιζονται για επικουρική ασφάλιση στα οικεία ταμεία ασφάλισης του προσωπικού τους μετά τη διάλυσή τους σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται από την επόμενη παράγραφο. 2. Η υπαγωγή στο Ε.Τ.Α.Τ. πραγματοποιείται μετά από αίτημα των αρμόδιων οργάνων των ενδιαφερόμενων μερών, εργοδότη ή εργαζομένων, που υποβάλλεται στο Διοικητικό Συμβούλιο του Ε.Τ.Α.Τ. μετά τη διάλυση των επικουρικών ταμείων ή των κλάδων σύνταξης των ταμείων, που λειτουργούν ως Ν.Π.Ι.Δ. σωματειακής μορφής ή ειδικό λογαριασμό ή ένωση προσώπων, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις ή τα καταστατικά των οικείων ταμείων. ... 3. ... 4. ... 5. ... 6. Εάν δεν αποφασισθεί η διάλυση των επικουρικών ταμείων ή των κλάδων σύνταξης των ανωτέρω ταμείων ή

ενώσεων προσώπων ή ειδικών λογαριασμών με τις προβλεπόμενες διαδικασίες και προκύπτουν δικαστικές αντιδικίες μεταξύ εργοδότη και εργαζομένων στο πλαίσιο των ιδιωτικών συμφωνιών που έχουν καταρτίσει, το Ε.Τ.Α.Τ., με αίτημα του αρμόδιου οργάνου του εργοδότη ή των εργαζομένων ή του ταμείου, που υποβάλλεται στο Διοικητικό του Συμβούλιο μέσα σε έναν μήνα από την έναρξη των δικαστικών διενέξεων, αναλαμβάνει τη διεκπεραίωση και διαχείριση των κάθε φύσεως υποθέσεων των ασφαλισμένων και συνταξιούχων των οικείων επικουρικών ταμείων που αφορούν ασφαλιστικά ή συνταξιοδοτικά τους ζητήματα, όπως είσπραξη εισφορών ή απονομή και καταβολή συντάξεων. Σε καμία περίπτωση στο Ε.Τ.Α.Τ. δεν ανατίθενται θέματα σχετικά με δικαστικές αντιδικίες, που προκύπτουν μεταξύ εργοδότη και εργαζομένων στο πλαίσιο των ιδιωτικών συμφωνιών που έχουν καταρτίσει. Στην περίπτωση αυτή το ταμείο δεν διαλύεται ούτε θίγεται η περιουσία του. Ο εργοδότης υποχρεούται να καταβάλλει προς το Ε.Τ.Α.Τ. το ποσό δαπάνης που του αναλογεί. Το ποσό της δαπάνης προσδιορίζεται μετά από ειδική οικονομική μελέτη, η οποία ανατίθεται από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών και εκπονείται μέσα σε έναν μήνα από την ανάθεσή της. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, μετά γνώμη του Συμβουλίου Κοινωνικής Ασφάλισης (Σ.Κ.Α.), καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις διαχείρισης και διεκπεραίωσης των θεμάτων, ο τρόπος κατανομής χρονικά του ποσού της δαπάνης που θα καταβάλλει ο εργοδότης και κάθε θέμα αναγκαίο για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής. Έως την έναρξη ισχύος του προεδρικού διατάγματος η διαχείριση και η διεκπεραίωση των υποθέσεων ασφαλισμένων και συνταξιούχων, καθώς και η είσπραξη των εισφορών πραγματοποιούνται από το οικείο ταμείο ή ένωση προσώπων ή ειδικό λογαριασμό. 7. Εάν το αρμόδιο όργανο ενός από τα μέρη του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 έχει υποβάλει ή υποβάλει μονομερώς αίτημα για υπαγωγή του προσωπικού του πιστωτικού ιδρύματος στο Ε.Τ.Α.Τ., το Ταμείο ζητά εγγράφως τη γνώμη του αρμόδιου οργάνου και του ετέρου μέρους. Σε περίπτωση υποβολής αρνητικής γνώμης ή γνώμης υπό επιφύλαξη, καθώς και μη υποβολής αυτής εντός μηνός από την κοινοποίηση του ανωτέρω εγγράφου, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 6. Στην περίπτωση αυτή ή της υποβολής

σύμφωνης γνώμης και εφόσον το αίτημα υποβληθεί έως την 30.4.2006, πληρούται η προϋπόθεση της παραγράφου 1 του άρθρου 57, της άνω καταληκτικής ημερομηνίας λαμβανομένης υπόψη μόνο για την υποβολή του αιτήματος στο Ι.Κ.Α. και στο Ε.Τ.Α.Τ...»

(Σημειωτέον ότι οι διατάξεις των άρθρων 60 έως και 69 του ν. 3371/2005 που αφορούν το Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Τραπεζοϋπαλλήλων, διατηρήθηκαν σε ισχύ και μετά την έναρξη ισχύος των προπαρατιθέμενων νόμων 3655/2008 και 3863/2010, κατ' άρθρο 146 τελευταίο εδάφιο του πρώτου νόμου και άρθρο 15 παρ. 4 του τελευταίου νόμου αντιστοίχως).

11. Στα άρθρα 1, 2, 7 παρ. 1 περ. α' και β', παρ. 6α', 7 και 11, 10 παρ. 1 και 2, 10α παρ. 3β', 15 παρ. 1 και 22 παρ. 1 περ. α', β' και ε', 2, 3 περ. α', β' και γ' και 5 περ. δ' του Καταστατικού του Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού της Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος (ΤΕΑΠΕΤΕ)¹, προβλέπονται τα εξής:

«Άρθρο 1

ΕΠΩΝΥΜΙΑ-ΕΔΡΑ

Με την παρούσα Συλλογική Σύμβαση, συνιστάται Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος (ΤΕΑΠΕΤΕ), με έδρα την Αθήνα.

Άρθρο 2

ΣΚΟΠΟΣ

---

¹ Στην από 25-10-1948 ΣΣΕ μεταξύ της Εμπορικής Τράπεζας και του Συλλόγου των υπαλλήλων της, η οποία υπογράφηκε από τον Υπουργό Εργασίας και κατατέθηκε στο Ειρηνοδικείο Αθηνών με αριθμό 782/18-1-1949, συμπεριλήφθηκε όρος, σύμφωνα με τον οποίο «Συνιστάται ειδικός λογαριασμός επικουρικής ασφάλισης υπό την επωνυμία Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού της Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος, ούτινος ο σκοπός, οι πόροι και εν γένει τα της λειτουργίας αυτού ρυθμίζονται δια του συνημμένου τη παρούση καταστατικού, όπερ αποτελείται εξ άρθρων είκοσι εννέα (29)». Με την ανωτέρω λοιπόν συλλογική σύμβαση εργασίας συνεστήθη, ως ειδικός λογαριασμός επικουρικής ασφάλισης, το ΤΕΑΠΕΤΕ, διεπόμενο από τους όρους του καταστατικού του, οι οποίοι συμπληρώθηκαν με τις επακολουθήσασες λοιπές συλλογικές συμφωνίες, οι οποίες συνομολογήθηκαν και ίσχυαν μεταξύ της Τράπεζας και του Συλλόγου, όσον αφορά στην λειτουργία του (Ολ. ΑΠ 9/2012).

Σκοπός του Ταμείου είναι η επικουρική ασφάλιση των εργαζομένων στην Τράπεζα, για τη χορήγηση σ' αυτούς και τους δικαιοδόχους τους, χρηματικών βοηθημάτων με τη μορφή μηνιαίας σύνταξης, καθώς και των λοιπών συναφών παροχών λόγω γήρατος ..., όπως ειδικότερα καθορίζεται στις σχετικές διατάξεις του καταστατικού αυτού.

«Άρθρο 7

ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗ

1. Δικαίωμα για σύνταξη έχει κάθε ασφαλισμένος: α. Μετά τη συμπλήρωση τριάντα (30) συντάξιμων χρόνων ανεξάρτητα από την ηλικία του. β. Μετά τη συμπλήρωση είκοσι πέντε (25) συντάξιμων χρόνων και των 55 χρόνων της ηλικίας του ... 6. α. Δικαίωμα για σύνταξη έχει και κάθε ασφαλισμένος που κατά την αποχώρησή του από την Τράπεζα, έχει συμπληρώσει τα οριζόμενα στις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων του άρθρου αυτού συντάξιμα χρόνια ασφάλισης για την θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος, αλλά όχι και το απαιτούμενο από τις ίδιες διατάξεις αντίστοιχο όριο ηλικίας, η καταβολή όμως της σύνταξής του αναστέλλεται μέχρι τη συμπλήρωση του ορίου αυτού. Από την ημέρα λήξεως της αναστολής η σύνταξη αρχίζει να καταβάλλεται, προσαυξημένη με τις αναπροσαρμογές που έγιναν κατά το χρόνο της αναστολής αυτής. ... 7. Συντάξιμα χρόνια βάσει των οποίων κάθε ασφαλισμένος του Ταμείου θεμελιώνει δικαίωμα για σύνταξη από αυτό, εφόσον έχει συμπληρώσει τον ελάχιστο αριθμό συντάξιμων χρόνων που ορίζεται στις προηγούμενες παραγράφους, είναι μόνο τα χρόνια που αναφέρονται στη διάταξη του εδαφίου α της παρ. 2 του άρθρου 10, πλην των αναγνωριζομένων κατά το άρθρο 22 ετών σπουδών. Το δικαίωμα σύνταξης που θεμελιώνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, δεν θίγεται από τις τυχόν μεταβολές που επέρχονται από την ενδεχόμενη παραμονή του ασφαλισμένου στην εργασία του ... 11. Χρόνος Επικουρικής ασφάλισης στο Ταμείο από πραγματική εργασία, είναι: α. ο χρόνος ασφάλισης στο Ταμείο από πραγματική εργασία στην Εμπορική Τράπεζα. β. ο μετά την υπαγωγή στην ασφάλιση του Ταμείου χρόνος ασφάλισης σ' αυτό από πραγματική εργασία στα Νομικά πρόσωπα της παρ. 3 του άρθρου 6. γ. ο πριν την υπαγωγή στην ασφάλιση του Ταμείου χρόνος πραγματικής εργασίας στα Νομικά πρόσωπα

της παρ. 3 του άρθρου 6, που έχει αναγνωρισθεί σύμφωνα με την διάταξη του εδαφίου ι της παρ. 1 του άρθρου 22. δ. ο χρόνος ασφάλισης στο Ταμείο από πραγματική εργασία σε άλλες Τράπεζες, όσων απορροφήθηκαν (προσλήφθηκαν) ή θα απορροφώνται στο μέλλον από την Εμπορική Τράπεζα κατόπιν συμφωνίας της Εμπορικής Τράπεζας και του Συλλόγου, λόγω διακοπής των εργασιών των Τραπεζών αυτών, που έχει αναγνωρισθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του εδαφίου ια της παρ. 1 του άρθρου 22. ε. ο χρόνος που αναφέρεται στην παρ. 4 του άρθρου 6 και έχει αναγνωρισθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του εδαφίου στ της παρ. 1 του άρθρου 22. στ. ο χρόνος που έχει αναγνωρισθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του εδαφίου ζ της παρ. 1 του άρθρου 22. ζ. ο χρόνος που έχει αναγνωρισθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του εδαφίου γ της παρ. 1 του άρθρου 22. η. ο χρόνος που έχει αναγνωρισθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του εδαφίου η της παρ. 1 του άρθρου 22.

«Άρθρο 10

ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

1. Η ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 7.

Η μηνιαία συνολική σύνταξη των δικαιούχων του άρθρου 7 καθορίζεται βάσει των συντάξιμων αποδοχών του μήνα εξόδου τους από την Τράπεζα ...

2. ΣΥΝΤΑΞΙΜΑ ΧΡΟΝΙΑ

Συντάξιμα χρόνια είναι:

α. τα χρόνια επικουρικής ασφάλισης στο Ταμείο από πραγματική εργασία στην Τράπεζα όπως προσδιορίζονται στην παρ. 11 του άρθρου 7, τα χρόνια επικουρικής ασφάλισης που αναγνωρίστηκαν βάσει άλλων διατάξεων του καταστατικού (άρθρο 22 κ.λ.π.), καθώς και τα χρόνια επικουρικής ασφάλισης που λαμβάνονται υπόψη για την εφαρμογή της, κατά παραπομπή του παρόντος, νομοθεσίας για την διαδοχική ασφάλιση ...

β. τα χρόνια ασφάλισης σε ασφαλιστικό φορέα για κύρια σύνταξη ...».

«Άρθρο 10α

3. ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΩΝ

Πάνω στη βασική σύνταξη που προκύπτει από το άθροισμα των επί μέρους ποσών των διαφόρων μισθολογικών στοιχείων ... υπολογίζονται τα παρακάτω επιδόματα, οικογενειακό και παιδιών, ... α. Οικογενειακό επίδομα ... β. Επίδομα παιδιών. Στον συνταξιούχο που έχει ή αποκτά παιδιά, παρέχεται κατά μήνα επίδομα παιδιών που υπολογίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας παραγράφου, εφόσον ... Με τις παραπάνω προϋποθέσεις, χορηγείται το επίδομα τούτο και στον συνταξιούχο που είναι άγαμος με παιδί, εφόσον έχει την επιμέλεια αυτού ...».

«Άρθρο 15

ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗ

1. Το δικαίωμα του ασφαλισμένου για σύνταξη γεννάται από την ημέρα της εξόδου του από την Υπηρεσία ...».

«Άρθρο 22

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΣΥΝΤΑΞΙΜΟΥ ΧΡΟΝΟΥ – ΕΞΑΓΟΡΕΣ

1. Στους ασφαλισμένους και συνταξιούχους του Ταμείου αναγνωρίζεται ως συντάξιμος χρόνος Επικουρικής ασφάλισης μετά από αίτησή τους, με απόφαση του Δ.Σ. και εφόσον καταβληθεί εισφορά και με τους υπόλοιπους όρους και περιορισμούς που προβλέπονται στο άρθρο αυτό: α. Η κατά κύριο και αποκλειστικό επάγγελμα και με πλήρη απασχόληση έμμισθη εργασία τους στο Ελληνικό Δημόσιο, στα Ν.Π.Δ.Δ., σε Ανώνυμες Εταιρείες και Τράπεζες και εφόσον για το χρόνο που αντιστοιχεί σ' αυτή δεν πήραν ούτε δικαιούνταν να πάρουν σύνταξη ή μηνιαίο βοήθημα από οποιαδήποτε πηγή. Η εργασία αυτή πρέπει να είχε πραγματοποιηθεί πριν από την πρόσληψή τους στην Τράπεζα και πριν την ασφάλισή τους στο Ταμείο. β. Η προϋπηρεσία σε Ν.Π.Ι.Δ. ή σε επιχείρηση που δεν είναι Α.Ε. εφόσον το Ν.Π.Ι.Δ. μετατράπηκε σε Ν.Π.Δ.Δ. ή σε Δημόσια Υπηρεσία ή η επιχείρηση μετατράπηκε σε Α.Ε. και εφόσον για το χρόνο που αντιστοιχεί σ' αυτή δεν πήραν ούτε δικαιούνταν να πάρουν σύνταξη ή μηνιαίο βοήθημα από οποιαδήποτε πηγή ... ε. Ο χρόνος ασφάλισης

σε φορέα ασφάλισης για κύρια σύνταξη ... 2. Σε καμία περίπτωση δεν αναγνωρίζεται ως συντάξιμος χρόνος, ο χρόνος εργασίας από διαφορετικές αιτίες που διανύθηκε στο ίδιο χρονικό διάστημα οπότε λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος από τη μία μόνο αιτία, καθώς και ο χρόνος που αναγνωρίστηκε από άλλο Ασφαλιστικό Οργανισμό ή το Δημόσιο. 3. Ο χρόνος που λαμβάνεται υπόψη στο σύνολό του σύμφωνα με τα εδάφια α και β της παρ. 1 του άρθρου αυτού, αναγνωρίζεται ως συντάξιμος με τους παρακάτω περιορισμούς: α. Τα πέντε (5) χρόνια αναγνωρίζονται ολικά ... β. Ο συντάξιμος χρόνος που τυχόν αναγνωρίστηκε σύμφωνα με τις διατάξεις των εδαφίων α και β της παρ. 1 του παρόντος άρθρου, δεν προσμετράται πριν τη συμπλήρωση από τον ασφαλισμένο δέκα χρόνων ασφάλισης στο Ταμείο από πραγματική εργασία στην Τράπεζα ... γ. Η αναγνώριση συντάξιμου χρόνου γίνεται σ' όλες τις περιπτώσεις με αίτηση των ασφαλισμένων, των συνταξιούχων ή των δικαιούχων, που μπορεί να υποβληθεί στο Ταμείο οποτεδήποτε ... 5. Αναγνωρίζεται ως συντάξιμος και ο πριν την πρόσληψη χρόνος σπουδών του ασφαλισμένου ... εφόσον επακολούθησε κτήση τίτλου σπουδών, με τους παρακάτω όρους και προϋποθέσεις ... δ. Ο αναγνωριζόμενος με τα παραπάνω εδάφια της παρ. αυτής χρόνος δεν υπολογίζεται για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος, αλλά μόνο για προσαύξηση του ποσού της σύνταξης ...».

12. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 22 παρ. 2 του ισχύοντος Συντάγματος, «Με νόμο καθορίζονται οι γενικοί όροι εργασίας, που συμπληρώνονται από τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας συναπτόμενες με ελεύθερες διαπραγματεύσεις και, αν αυτές αποτύχουν, με τους κανόνες που θέτει η διαιτησία», ενώ κατά τις διατάξεις της παραγράφου 5 του αυτού άρθρου του Καταστατικού Χάρτη «Το Κράτος μεριμνά για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων, όπως νόμος ορίζει».

13. Στις διατάξεις των άρθρων 140-157 ΑΚ, προβλέπονται τα ακόλουθα:
«Άρθρο 140 - Δήλωση από πλάνη
Αν κάποιος καταρτίζει δικαιοπραξία και η δήλωσή του δεν συμφωνεί, από ουσιώδη πλάνη, με τη βούλησή του, έχει δικαίωμα να ζητήσει την ακύρωση της δικαιοπραξίας.

Άρθρο 141 - Πλάνη ουσιώδης

Η πλάνη είναι ουσιώδης όταν αναφέρεται σε σημείο τόσο σπουδαίο για την όλη δικαιοπραξία, ώστε, αν το πρόσωπο γνώριζε την πραγματική κατάσταση, δεν θα επιχειρούσε τη δικαιοπραξία.

Άρθρο 142

Η πλάνη που αναφέρεται σε ιδιότητες του προσώπου ή του πράγματος θεωρείται ουσιώδης, αν κατά τη συμφωνία των μερών ή με βάση την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη, οι ιδιότητες αυτές είναι τόσο σπουδαίες για την όλη δικαιοπραξία, ώστε, αν το πρόσωπο γνώριζε την πραγματική κατάσταση, δεν θα επιχειρούσε τη δικαιοπραξία.

Άρθρο 143 - Πλάνη ως προς τα παραγωγικά αίτια

Εφόσον ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, πλάνη που αναφέρεται αποκλειστικά στα παραγωγικά αίτια της βούλησης δεν είναι ουσιώδης.

Άρθρο 144 - Πότε αποκλείεται η ακύρωση λόγω πλάνης

Η δικαιοπραξία δεν ακυρώνεται λόγω πλάνης: 1. αν ο άλλος δέχεται τη δήλωση της βούλησης όπως την εννοεί ο πλανώμενος· 2. αν η ακύρωση αντιβαίνει στην καλή πίστη.

Άρθρο 145 - Αποζημίωση λόγω της ακύρωσης

Όποιος αξιώνει να ακυρωθεί η δικαιοπραξία επειδή πλανήθηκε έχει υποχρέωση να ανορθώσει τη ζημία που επέρχεται από την ακύρωση στο μέτρο που δεν υπερβαίνει το διαφέρον από την έγκυρη δικαιοπραξία.

Η υποχρέωση για αποζημίωση αποκλείεται, αν αυτός που ζημιώθηκε γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει την πλάνη.

Άρθρο 146 - Εσφαλμένη διαβίβαση δήλωσης

Αν δήλωση βούλησης διαβιβάστηκε λανθασμένα, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις για την πλάνη.

Άρθρο 147 - Δήλωση ως συνέπεια απάτης

Όποιος παρασύρθηκε με απάτη σε δήλωση βούλησης έχει δικαίωμα να ζητήσει να ακυρωθεί η δικαιοπραξία.

Αν η δήλωση απευθύνεται σε άλλον και η απάτη έγινε από τρίτον, η ακύρωση μπορεί να ζητηθεί μόνο εφόσον εκείνος προς τον οποίο απευθύνεται η δήλωση ή τρίτος που απέκτησε αμέσως δικαίωμα από αυτήν γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει την απάτη.

Άρθρο 148

Αν η πλάνη που προκλήθηκε από την απάτη δεν είναι ουσιώδης και το άλλο μέρος αποδέχεται τη δήλωση της βούλησης όπως τη θέλησε αυτός που απατήθηκε, το δικαστήριο μπορεί να μην ακυρώσει τη δικαιοπραξία.

Άρθρο 149

Εκείνος που απατήθηκε έχει δικαίωμα, παράλληλα με την ακύρωση της δικαιοπραξίας, να ζητήσει και την ανόρθωση κάθε άλλης ζημίας, σύμφωνα με τις διατάξεις για τις αδικοπραξίες. Έχει επίσης δικαίωμα να αποδεχτεί τη δικαιοπραξία και να ζητήσει μόνο να ανορθωθεί η ζημία.

Άρθρο 150 - Δήλωση ως συνέπεια απειλής

Όποιος εξαναγκάστηκε σε δήλωση βούλησης με απειλή που ασκήθηκε παράνομα ή αντίθετα προς τα χρηστά ήθη από τον άλλον ή από τρίτο έχει δικαίωμα να ζητήσει να ακυρωθεί η δικαιοπραξία.

Άρθρο 151

Η απειλή πρέπει στις συγκεκριμένες συνθήκες, να προξενεί φόβο σε γνωστικό άνθρωπο και να εκθέτει σε σπουδαίο και άμεσο κίνδυνο τη ζωή, τη σωματική ακεραιότητα, την ελευθερία, την τιμή, την περιουσία αυτού που απειλήθηκε ή των προσώπων που συνδέονται μαζί του στενότερα.

Άρθρο 152

Παράλληλα με την ακύρωση της δικαιοπραξίας εκείνος που απειλήθηκε έχει δικαίωμα να ζητήσει και την ανόρθωση κάθε άλλης ζημίας σύμφωνα με τις διατάξεις για τις αδικοπραξίες. Έχει επίσης δικαίωμα να αποδεχτεί τη δικαιοπραξία και να ζητήσει μόνο την ανόρθωση της ζημίας.

Άρθρο 153 - Απειλή από τρίτον

Όποιος εξαναγκάστηκε με απειλή που ασκήθηκε από τρίτον, να απευθύνει δήλωση βούλησης σε άλλον, αν ακυρωθεί για το λόγο αυτό η δήλωση, μπορεί κατά τις περιστάσεις να υποχρεωθεί να αποζημιώσει τον άλλον, αν αυτός ούτε γνώριζε ούτε όφειλε να γνωρίζει την απειλή.

Άρθρο 154

Η ακύρωση δικαιοπραξίας λόγω πλάνης, απάτης ή απειλής επέρχεται με δικαστική απόφαση. Την ακύρωση έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν μόνο αυτός που πλανήθηκε ή απατήθηκε ή απειλήθηκε και οι κληρονόμοι τους.

Άρθρο 155 - Αγωγή για ακύρωση

Η αγωγή για ακύρωση απευθύνεται κατά του άλλου συμβαλλομένου· αν πρόκειται για μονομερή δικαιοπραξία, απευθύνεται κατά εκείνου που αντλεί άμεσα από αυτήν έννομο συμφέρον.

Άρθρο 156 - Απόσβεση του δικαιώματος για ακύρωση

Η παραίτηση του δικαιούχου επιφέρει απόσβεση του δικαιώματος για ακύρωση. Η παραίτηση, ρητή ή σιωπηρή, δεν είναι ανάγκη να απευθυνθεί σε άλλον.

Άρθρο 157

Όταν περάσουν δύο χρόνια από τη δικαιοπραξία επέρχεται απόσβεση του δικαιώματος για ακύρωση. Αν η πλάνη ή η απάτη ή η απειλή εξακολούθησαν και μετά τη δικαιοπραξία, η διετία αρχίζει από τότε που πέρασε η κατάσταση αυτή. Σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται ακύρωση όταν περάσουν είκοσι χρόνια από τη δικαιοπραξία».

14. Κατά τις πρόνοιες των διατάξεων του άρθρου 2 παρ. 3 του ν. 1876/1990, «Η συλλογική σύμβαση εργασίας μπορεί να ρυθμίζει: 1 ... 2 ... 3. Ζητήματα κοινωνικής ασφάλισης, εκτός από τα συνταξιοδοτικά, εφ' όσον δεν έρχονται σε αντίθεση με τη συνταγματική τάξη και την πολιτική των δημόσιων φορέων κοινωνικής ασφάλισης. 4 ...». Ενώ, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 43 παρ. 3 του ν. 1902/1990, «Στην περίπτωση 3 του άρθρου 3 του ν. 1876/1990 προστίθενται τα ακόλουθα: "Στην έννοια των συνταξιοδοτικών θεμάτων, που δεν μπορεί να αποτελέσουν περιεχόμενο συλλογικής σύμβασης εργασίας, περιλαμβάνεται και η μεταβολή, αμέσως ή εμμέσως, της σχέσης ασφαλιστρού εργαζομένου και εργοδότη, η μεταβίβαση του βάρους εν λόγω ή εν μέρει τακτικών εισφορών ή εισφορών για αναγνώριση προϋπηρεσιών από τον ένα στον άλλο καθώς και η σύσταση ειδικών ταμείων ή λογαριασμών, που χορηγούν περιοδικές παροχές συντάξεων ή εφάπαξ βοήθημα με επιβάρυνση του εργοδότη"».

15. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 137 Κεφ. Β' παρ. 1, 2 & 3 ν. 3655/2008, «Παραγραφή απαιτήσεων κατά των ΦΚΑ.

1. Η παραγραφή αξιώσεων κατά των ΦΚΑ αρχίζει από το τέλος του οικονομικού έτους, μέσα στο οποίο γεννήθηκε η αξίωση και μπορεί να επιδιωχθεί δικαστικά.

Ο χρόνος παραγραφής των χρηματικών αξιώσεων κατά των ΦΚΑ είναι πέντε (5) έτη, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από το παρόν άρθρο.

Ο χρόνος παραγραφής των αξιώσεων κατά του Φορέα αχρεωστήτως εισπραχθεισών ασφαλιστικών εισφορών είναι πέντε (5) έτη, των δε λοιπών χρηματικών αξιώσεων που καταβλήθηκαν παράνομα ή αχρεώστητα είναι τρία (3) έτη.

Ο χρόνος παραγραφής των αξιώσεων των υπαλλήλων των Φορέων από καθυστερούμενες αποδοχές, απολαβές ή αποζημιώσεις από αδικαιολόγητο πλουτισμό είναι δύο (2) έτη, η παραγραφή δε του καθόλου δικαιώματος των περιπτώσεων αυτών είναι δέκα (10) έτη.

Ο χρόνος παραγραφής των αξιώσεων των συνταξιούχων και βοηθηματούχων των Φορέων και των κληρονόμων τους από καθυστερούμενες συντάξεις, μερίσματα, επιδόματα και εφάπαξ βοηθήματα είναι πέντε (5) έτη, έστω και αν εκδόθηκε εντολή πληρωμής που πάσχει κατά τον τύπο, αλλά στηρίζεται σε νόμιμη αξίωση.

Στις περιπτώσεις που με διοικητικές πράξεις ή αποφάσεις απονομής συντάξεως, μερίσματος, επιδόματος ή βοηθήματος εντέλλονται και ποσά που αφορούν αναδρομικές συντάξεις, μερίσματα, βοηθήματα ή επιδόματα, η παραγραφή των ποσών αυτών είναι διετής, η δε διετία αρχίζει μετά την πάροδο τριμήνου από τη χρονολογία έκδοσης της σχετικής πράξης ή απόφασης.

Χρηματική αξίωση κατά του Φορέα που έχει βεβαιωθεί με τελεσίδικη δικαστική απόφαση ή για την οποία έχει εκδοθεί τίτλος πληρωμής υπόκειται σε παραγραφή πέντε (5) ετών, η οποία αρχίζει από την τελεσιδικία ή την έκδοση του τίτλου πληρωμής αντίστοιχα.

2. Οι διατάξεις περί αναστολής της παραγραφής των άρθρων 258 και 259 του Α.Κ. εφαρμόζονται και στις χρηματικές αξιώσεις κατά των ΦΚΑ.

Η παραγραφή αναστέλλεται για όσο χρόνο ο δικαιούχος από ανωτέρα βία εμποδίστηκε να ασκήσει την αξίωση του μέσα στο τελευταίο εξάμηνο του χρόνου της παραγραφής.

Η παραγραφή αυτή συμπληρώνεται μετά την πάροδο εξαμήνου από την άρση της ανωτέρας βίας.

Ο χρόνος κατά τον οποίο διαρκεί η αναστολή δεν υπολογίζεται στο χρόνο παραγραφής, η δε παραγραφή συνεχίζεται μετά την παύση του λόγου της αναστολής και δεν συμπληρώνεται πριν περάσουν έξι μήνες.

Ανωτέρα βία θεωρείται ότι υπάρχει μόνον εφόσον συντρέχουν γεγονότα που δεν μπορούν να προβλεφθούν και να αποτραπούν παρά τη λήψη με κάθε επιμέλεια και σύνεση, όλων των αναγκαίων προς τούτο μέτρων.

3. Με την επιφύλαξη της ισχύος ειδικών διατάξεων η παραγραφή των χρηματικών αξιώσεων κατά του Φορέα διακόπτεται επίσης:

α. Με την παραπομπή της υπόθεσης στο αρμόδιο δικαστήριο ή σε διαιτητές, οπότε αρχίζει πάλι η παραγραφή από την τελευταία διαδικαστική πράξη των διαδίκων, του δικαστηρίου ή των διαιτητών.

β. Με την υποβολή στο Φορέα αίτησης για πληρωμή της απαίτησης, οπότε η παραγραφή αρχίζει πάλι από τη χρονολογία που φέρει η έγγραφη απάντηση του Δ.Σ. του Φορέα ή της υπηρεσίας για την πληρωμή της απαίτησης. Σε περίπτωση μη απάντησης επί της αίτησης, η παραγραφή αρχίζει μετά πάροδο εξαμήνου από τη χρονολογία υποβολής της αίτησης. Η υποβολή δεύτερης αίτησης δεν διακόπτει την παραγραφή.

γ. Με την έκδοση τίτλου πληρωμής».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Επί του πρώτου και του δευτέρου ερωτήματος από κοινού εξεταζομένων.

16. Κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας, απαρτισθείσας από τον Πρόεδρο του Τμήματος και τους Νομικούς Συμβούλους Ασημίνα Ροδοκάλη, Πέτρο Κωνσταντινόπουλο, Διονύσιο Χειμώνα, Βασίλειο Κορκίζογλου, Χαράλαμπο Μπρισκόλα, Νικόλαο Καραγιώργη, Κωνσταντίνο Ζαμπάρα, Μιχαήλ Τζουβάρα, Αντώνη Παπαγεωργίου και Ελένη Λευθεριώτου (ψηφοί 11), από τον συνδυασμό των προεκτεθεισών διατάξεων των άρθρων 58, 60, 61 και 62 του ν. 3371/2005 και της παραγράφου 1 του άρθρου 26 του ν. 3455/2006, προκύπτει ότι οι ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι του Τ.Ε.Α.Π.Ε.Τ.Ε. καθίστανται ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι του Ε.Τ.Ε.Α.Μ. και διέπονται ως προς τα συνταξιοδοτικά τους θέματα, από τις διατάξεις της νομοθεσίας του Ε.Τ.Ε.Α.Μ. Επίσης, ότι οι συντάξεις τους καταβάλλονται εξ ολοκλήρου από το Ε.Τ.Ε.Α.Μ., πλην ο νέος ασφαλιστικός φορέας (ΕΤΑΤ) αναλαμβάνει να καταβάλει τη διαφορά των ποσών των συντάξεων που προκύπτουν από τον υπολογισμό αυτών με βάση την νομοθεσία του Ε.Τ.Ε.Α.Μ. και τον υπολογισμό αυτών με βάση τις καταστατικές διατάξεις των επικουρικών

ταμείων των Τραπεζών, συμπεριλαμβανόμενου σε αυτά και του ΤΕΑΠΕΤΕ (ΣΤΕ 7μ. 3688-9/2015, ΟΛΣΤΕ 2197-2200/2010, Τριμ. Διοκ. Πρωτ. Αθηνών 2607/2020). Στους συνταξιούχους αυτούς περιλαμβάνονται και οι συνταξιούχοι προσυνταξιοδοτικού καθεστώτος, πρόσωπα δηλαδή που κατά το χρόνο της υπαγωγής τους στο Ε.Τ.Ε.Α.Μ. δεν είχαν συνταξιοδοτηθεί από τον φορέα κύριας ασφάλισης και των οποίων η σύνταξη περιλαμβάνει και την αναλογία του ποσού σύνταξης του κύριου φορέα, το οποίο θα αφαιρεθεί κατά τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος στον κύριο φορέα.

17. Περαιτέρω, από το άρθρο 51 παρ. 1 και 2β' του ν. 4387/2016, προκύπτει ότι σκοπός του Ε.Φ.Κ.Α. (και ήδη e-Ε.Φ.Κ.Α.) είναι, μεταξύ άλλων, και η χορήγηση προσυνταξιοδοτικών παροχών στους συνταξιούχους και στους μέχρι τις 31-12-1992 ασφαλισμένους του Ενιαίου Ταμείου Ασφάλισης Τραπεζοϋπαλλήλων (ΕΤΑΤ), οι οποίοι, έως την έναρξη ισχύος του νόμου τούτου, έχουν θεμελιώσει δικαίωμα λήψης της παροχής, καθώς και στους συνταξιούχους προσυνταξιοδοτικού καθεστώτος του ΕΤΕΑ (τ. ΕΤΕΑΜ) σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 26 του ν. 2455/2006. Εξάλλου, με την παράγραφο 3 του άρθρου 53 του ως άνω νόμου (4387/2016) προβλέφθηκε ότι η προσυνταξιοδοτική παροχή στους μέχρι 31-12-1992 ασφαλισμένους του πρώην Ενιαίου Ταμείου Ασφάλισης Τραπεζοϋπαλλήλων (ΕΤΑΤ), χορηγείται σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης του άρθρου 61 περίπτ. β' του ν. 3371/2005 εφόσον έχουν θεμελιώσει έως την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου το σχετικό δικαίωμα.

Τέλος, στο άρθρο 61 του ν. 3371/2005, με τον οποίο ιδρύθηκε το ΕΤΑΤ, ορίζεται και πάλι ότι οι όροι και οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης από τα οικεία ταμεία ή κλάδους ή ειδικούς λογαριασμούς ή ενώσεις προσώπων για τους ασφαλισμένους μέχρι 31-12-1992 δεν θίγονται. Σημειωτέον ότι ήδη, με τις διατάξεις των άρθρων 146 τελευταίο εδάφιο του ν. 3655/2008 και 15 παρ. 4 του ν. 3863/2010, είχε ορισθεί ότι οι διατάξεις των άρθρων 60 έως 69 του ν. 3371/2005, που αφορούν το Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Τραπεζοϋπαλλήλων, εξακολουθούν να ισχύουν, άρα διατηρήθηκε σε ισχύ, μεταξύ άλλων, και το ανωτέρω άρθρο 61 του τελευταίου αυτού νόμου. Συνεπώς, οι διατάξεις του άρθρου 53 παρ. 3 του ν. 4387/2016, παραπέμπουν στις διατάξεις του άρθρου

61 περίπτ. β' του ν. 3371/2005 και αυτές με την σειρά τους, όχι σε όλες τις καταστατικές ρυθμίσεις του ΤΕΑΠΕΤΕ, αλλά μόνο σε εκείνες που αφορούν αποκλειστικά και μόνο τους όρους και τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης από το Ταμείο αυτό των ασφαλισμένων του (ΣΤΕ 935/2018).

18. Εξάλλου, το άρθρο 40 του ν. 2084/1992 σχετικά με την αναγνώριση χρόνων ασφάλισης στους φορείς κύριας και επικουρικής ασφάλισης, αντικαταστάθηκε αρχικά με την παράγραφο 18 του άρθρου 10 του ν. 3863/2010, με έναρξη ισχύος την 1-1-2011 και στη συνέχεια με το άρθρο 40 του ν. 3996/2011, με αναδρομική επίσης ισχύ από 1-1-2011. Ομοίως από 1-1-2011 ισχύει και το άρθρο 39 του ν. 3996/2011 για την αναγνώριση και εξαγορά πλασματικού χρόνου παιδιών. Συνεπώς, οι διατάξεις των άρθρων 39 και 40 του ν.3996/2011 έχουν αναδρομική ισχύ από 1-1-2011 ανεξάρτητα από την ημερομηνία κατάθεσης των σχετικών αιτήσεων περί αναγνώρισης και εξαγοράς χρόνου ασφάλισης πριν ή μετά τη δημοσίευση του νόμου.

19. Όπως δε είναι γνωστό, με το ν. 3863/2010 αυξήθηκαν οι χρονικές προϋποθέσεις και τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης των ασφαλισμένων, με έναρξη ισχύος των διατάξεων αναγνώρισης πλασματικών χρόνων του άρθρου 10 παρ. 18 του εν λόγω νόμου από 1-1-2011 γι' αυτούς που θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα κατ' αποκλειστικότητα από 1-1-2011 και μετά.

20. Επίσης, σύμφωνα με ρητή νομοθετική πρόβλεψη του ν. 3996/2011 (εδάφ. α' της παρ. 7 του άρθρου 40 και παρ. 1 και 2 του άρθρου 39) οι διατάξεις για την αναγνώριση και εξαγορά πλασματικών χρόνων ασφάλισης εφαρμόζονται από 1-1-2011 για τους ασφαλισμένους/ες που θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα με προϋποθέσεις που διαμορφώνονται και ισχύουν από 1-1-2011 και εφεξής με βάση τις διατάξεις του άρθρου 10 του ν.3863/2010, δηλαδή με βάση προσαυξημένες χρονικές ή ηλικιακές προϋποθέσεις.

Αντίθετα, για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με προϋποθέσεις που ίσχυαν μέχρι και 31-12-2010, καθώς και για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης από 1-1-2011 και εφεξής με βάση προϋποθέσεις συνταξιοδότησης που δεν τροποποιούνται με το άρθρο 10 του ν. 3863/2010, εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις περί πλασματικών

χρόνων του άρθρου 40 του ν. 2084/1992, όπως αυτό ίσχυε έως την αντικατάστασή του από την παρ. 18 του άρθρου 10 του ν. 3863/2010 και οι διατάξεις περί πλασματικού χρόνου παιδιών της παρ. 1 του άρθρου 141 του ν. 3655/2008, όπως αυτή ίσχυε έως την αντικατάστασή της με το άρθρο 39 του ν. 3996/2011.

21. Το ερώτημα, όπως προκύπτει από το διευκρινιστικό αυτού με αριθμ. πρωτ. 371430/23-9-21 έγγραφο του Γ΄ Υποδιοικητή του e-ΕΦΚΑ, δεν αφορά την απευθείας εφαρμογή των άρθρων 39 και 40 του ν. 3996/2011, σε δικαιούχο προσυνταξιοδοτικής παροχής από το ΕΤΑΤ και πρώην ασφαλισμένο του ΤΕΑΠΕΤΕ, αλλά εμμέσως, δια του άρθρου 22 παρ. 1 περ. ε΄ του Καταστατικού του ΤΕΑΠΕΤΕ. Και τούτο διότι δεν μπορούσε να είναι ευθέως εφαρμοστέο το θεσμικό πλαίσιο περί αναγνώρισης πλασματικών χρόνων των άρθρων 39-40 του ν. 3996/2011 ή του άρθρου 10 παρ. 18 του ν. 3863/2010 ή του άρθρου 141 του ν.3655/2008 ή του άρθρου 40 του ν. 2084/1992 ή οποιουδήποτε άλλου νόμου, διότι όλοι αυτοί οι νόμοι αφορούν φορείς (είτε μόνο κύριας, είτε κύριας και επικουρικής ασφάλισης) που έχουν την μορφή νπδδ και είναι αρμοδιότητας του Υπουργείου τότε Απασχόλησης, στους οποίους δυσμενοποιούνταν συνεχώς οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης, (γι΄ αυτό και κάθε επόμενος νόμος έδινε τη δυνατότητα να αναγνωρίζονται περισσότεροι πλασματικοί χρόνοι από τους ενδιαφερόμενους, ώστε να μπορέσουν να δικαιωθούν κάποτε σύνταξης μετά την δραματική αύξηση, εκτός των ηλικιακών και των χρονικών προϋποθέσεων συνταξιοδότησής τους).

Έτσι λοιπόν όλες οι πιο πάνω (για αναγνώριση πλασματικών χρόνων) διατάξεις, διέκριναν την εφαρμογή τους, ανάλογα με τον χρόνο θεμελίωσης του συνταξιοδοτικού δικαιώματος, λ.χ. αν αυτό είχε θεμελιωθεί πριν την 1-11-2011 ή μετά από την ημερομηνία αυτή (βλ. άρθρα 39-40 του ν. 3996/2011).

Όμως το ΤΕΑΠΕΤΕ αποτελούσε συγκέντρωση περιουσίας σε ειδικό λογαριασμό για ορισμένο ασφαλιστικό σκοπό (όπως λ.χ. για παροχή εφ' άπαξ βοηθημάτων, συντάξεων κλπ), και συνεστήθη επιτρεπτός με βάση το τότε ισχύον θεσμικό πλαίσιο (βλ. σκ. 7 της απόφασης της Πλήρους Ολ. ΑΠ 9/2012) δυνάμει της από 25-10-1948 ΣΣΕ μεταξύ της Εμπορικής Τράπεζας και του Συλλόγου των υπαλλήλων της, η οποία υπογράφηκε από τον

Υπουργό Εργασίας και κατατέθηκε στο Ειρηνοδικείο Αθηνών με αριθμό 782/18-1-1949 και στην οποία συμπεριλήφθηκε όρος, σύμφωνα με τον οποίο *«Συνιστάται ειδικός λογαριασμός επικουρικής ασφάλισης υπό την επωνυμία Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού της Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος, ούτινος ο σκοπός, οι πόροι και εν γένει τα της λειτουργίας αυτού ρυθμίζονται δια του συνημμένου τη παρούση καταστατικού, όπερ αποτελείται εξ άρθρων είκοσι εννέα (29)».*

Συνεπώς το ΤΕΑΠΕΤΕ, ήταν δημιούργημα της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, το οποίο, κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του, πρόσφερε επικουρική ασφάλιση «υποχρεωτικά και αυτοδίκαια», προς όλους, χωρίς εξαίρεση, τους απασχολούμενους στην Εμπορική Τράπεζα (βλ. σκέψη αρ. 8 της παραπάνω απόφ. Πλήρ. Ολομ. ΑΠ), θεωρούμενο μεν (βλ. ΟΛΣΤΕ 2197/2010 σκ. 9) ως φορέας κοινωνικής ασφάλισης (τούτο έγινε ερμηνευτικά δεκτό, προκειμένου το προσωπικό των αλληλοβοηθητικών ταμείων των τραπεζών να μπορούσε να εξαιρεθεί από την παράλληλη – διπλή – υπαγωγή του και στην επικουρική ασφάλιση του τότε ΙΚΑ-ΤΕΑΜ), που όμως δεν ήταν φορέας εποπτευόμενος από το Υπουργείο Απασχόλησης, άρα δεν ήταν στην χορεία των ΦΚΑ αρμοδιότητας του εν λόγω Υπουργείου, ώστε να μπορούσαν να τύχουν ευθείας εφαρμογής οι διατάξεις των ανωτέρω άρθρων (39-40 του ν.3996/2011 κλπ.).

Με το δεδομένο άλλωστε, ότι οι διατάξεις του Καταστατικού του ΤΕΑΠΕΤΕ παρέμειναν αμετάβλητες όλα αυτά τα χρόνια και εξακολούθησαν να ισχύουν τόσο μετά την σύσταση του ΕΤΑΤ, όσο και μετά την ίδρυση του ΕΦΚΑ και μέχρι σήμερα, δεν μπορεί να γίνει λόγος για ευθεία εφαρμογή των άρθρων 39-40 του ν. 3996/2011, διότι τα εν λόγω άρθρα προϋποθέτουν αλλαγή των διατάξεων με βάση τις οποίες γίνεται η θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος, πράγμα που δεν ισχύει στην περίπτωση του ΤΕΑΠΕΤΕ.

22. Επί του ζητήματος αυτού, η Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Γενική Διεύθυνση Κοινωνικής Ασφάλισης, Διεύθυνση Πρόσθετης Ασφάλισης του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης (ήδη Κοινωνικών Υποθέσεων), είχε ενημερώσει σχετικά τον ενδιαφερόμενο, για τον οποίο και τίθεται το παρόν ερώτημα, με κοινοποίηση και στο ΕΤΑΤ, με τα αρ. Φ20203/19527/2383/23-8-2011 και Φ20203/21189/618/23-9-2011 έγγραφα της, ότι στην περίπτωση του δεν ισχύουν οι διατάξεις για αναγνώριση και

εξαγορά χρόνων ασφάλισης των άρθρων 39 και 40 του ν. 3996/2011, αλλά εφαρμόζονται αποκλειστικά οι διατάξεις περί αναγνώρισης και εξαγοράς πρόσθετου συντάξιμου χρόνου του άρθρου 22 του Καταστατικού του ΤΕΑΠΕΤΕ, τούτο δε διότι, οι διατάξεις των άρθρων 39 και 40 του ν. 3996/2011 αφορούν αποκλειστικά όσους εκ των ασφαλισμένων θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με προϋποθέσεις που διαμορφώνονται και ισχύουν από 1-11-2011 και εφεξής, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 3863/2010, δηλ. με τις προσαυξημένες χρονικές και ηλικιακές προϋποθέσεις που αυτές ορίζουν και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ανήκουν στις διατάξεις αυτές οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης που προβλέπονται από το Καταστατικό του ΤΕΑΠΕΤΕ.

23. Για τη δυνατότητα αναγνώρισης, όχι ευθέως, αλλά με βάση το άρθρο 22 του Καταστατικού του ΤΕΑΠΕΤΕ, των πλασματικών χρόνων των προαναφερομένων διατάξεων των άρθρων 39 και 40 του ν. 3996/2011, η ίδια Υπηρεσία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, με το υπ' αριθμ. πρωτ. 21272/4-3-2022 έγγραφό της, που εξέδωσε κατόπιν του υπ' αριθμ. 1151/2021 Πρακτικού του παρόντος Τμήματος, μέσω του οποίου της είχαν ζητηθεί οι πλήρεις και επικαιροποιημένες απόψεις της, ενημέρωσε το Τμήμα και τον e-ΕΦΚΑ, με κοινοποίηση του εν λόγω εγγράφου της και στον ενδιαφερόμενο, ότι σύμφωνα με τα όσα είχε δεχθεί και με τα ανωτέρω με αριθμ. πρωτ. Φ20203/19527/2383/23-8-2011 και Φ20203/21189/618/23-9-2011 δύο προηγούμενα έγγραφα της, με τη ρητή νομοθετική πρόβλεψη της παρ. 7 του άρθρου 40 του ν. 3996/2011 το δικαίωμα αναγνώρισης των πλασματικών χρόνων ασφάλισης του άρθρου αυτού, υφίσταται για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με προϋποθέσεις που διαμορφώνονται και ισχύουν από 1-1-2011 και εφεξής με βάση τις διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 3863/2010, δηλαδή με βάση τις προσαυξημένες χρονικές ή ηλικιακές προϋποθέσεις. Σύμφωνα με το άρθρο 61 περ. β του ν.3371/2005 (ΦΕΚ 178 Α) οι όροι και οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης για τους μέχρι 31-12-1992 ασφαλισμένους των ιδιωτικής προέλευσης φορέων ασφάλισης του προσωπικού των πιστωτικών ιδρυμάτων που εντάχθηκε στο ΕΤΑΤ δεν θίγονται. Η εν λόγω διάταξη συνιστά εξαίρεση από τις διατάξεις της γενικής ασφαλιστικής νομοθεσίας που αφορούν τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης και την αναγνώριση και εξαγορά χρόνων ασφάλισης, όπως

π.χ. το άρθρο 40 του ν. 2084/1992. Ως εκ τούτου σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ανήκουν στις διατάξεις αυτές οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης που προβλέπονται από το Καταστατικό του ΤΕΑΠΕΤΕ. Κατά συνέπεια για τους μέχρι 31-12-1992 ασφαλισμένους του ΤΕΑΠΕΤΕ οι οποίοι συνταξιοδοτούνται από το ΕΤΑΤ βάσει των καταστατικών διατάξεων του ΤΕΑΠΕΤΕ, δεν ισχύουν οι διατάξεις για αναγνώριση και εξαγορά χρόνων ασφάλισης των άρθρων 39 και 40 του ν. 3996/2011, αλλά εφαρμόζονται οι διατάξεις περί αναγνώρισης και εξαγοράς πρόσθετου συντάξιμου χρόνου του άρθρου 22 του Καταστατικού του ΤΕΑΠΕΤΕ.

Στο έγγραφό της αυτό η ίδια Υπηρεσία επισημαίνει ότι το ΤΕΑΠΕΤΕ ως ν.π.ι.δ. μη υπαγόμενο στην εποπτεία και τον έλεγχο του Υπουργείου, ουδέποτε εφάρμοσε τις διατάξεις του ν. 2084/1992. Εφάρμοζε τις καταστατικές του διατάξεις και αυτές δεν εθίγησαν για τους μέχρι 31-12-1992 ασφαλισμένους του μετά την ένταξή τους στο ΕΤΑΤ (άρθρο 26 παρ. 1 του ν. 3455/2006 και περίπτωση β' του άρθρου 61 του ν. 3371/2005), ενώ περαιτέρω τονίζει ότι σύμφωνα με τη διάταξη του τέταρτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 53 του ν. 2084/1992², οι διατάξεις της παραγράφου αυτής (που αφορούν την εναρμόνιση των συνταξιοδοτικών προϋποθέσεων των φορέων κύριας και επικουρικής ασφάλισης) δεν ισχύουν για φορείς επικουρικής ασφάλισης που χορηγούν σύνταξη σε υποκατάσταση κύριας σύνταξης, όπως το ΤΕΑΠΕΤΕ.

24. Ενόψει τούτων, και ανεξαρτήτως του ότι από τις ανωτέρω εφαρμοστέες εν προκειμένω καταστατικές διατάξεις του ΤΕΑΠΕΤΕ δεν μπορούσε να αναγνωρισθεί πλασματικός χρόνος μετά την αποχώρηση από την Τράπεζα στην οποία εργαζόταν του ασφαλισμένου που απασχολεί την ερωτώσα υπηρεσία, σε κάθε περίπτωση δεν ήταν εφαρμοστέο το θεσμικό πλαίσιο περί

---

² Η διάταξη αυτή ορίζει "επί λέξει" ότι: «1. Οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησεως λόγω γήρατος, αναπηρίας και θανάτου των ασφαλισμένων των φορέων κύριας ασφάλισης, όπως τροποποιούνται με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, ισχύουν και για τους φορείς επικουρικής ασφάλισης, στους οποίους υπάγονται οι ασφαλισμένοι. Υφιστάμενες ευνοϊκότερες διατάξεις των καταστατικών φορέων επικουρικής ασφάλισης προσαρμόζονται κατά τα ανωτέρω μέχρι 31.12.1997....Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής δεν ισχύουν για φορείς επικουρικής ασφάλισης που χορηγούν σύνταξη σε υποκατάσταση κύριας ασφάλισης ....»

αναγνώρισης πλασματικών χρόνων των άρθρων 39-40 του ν. 3996/2011 ή του άρθρου 10 παρ. 18 του ν. 3863/2010 ή του άρθρου 141 του ν.3655/2008 ή του άρθρου 40 του ν. 2084/1992 ή οποιουδήποτε άλλου νόμου με το συναφές αντικείμενο, διότι όλοι αυτοί οι νόμοι: α) αφορούν φορείς (είτε μόνο κύριας, είτε κύριας και επικουρικής ασφάλισης) που έχουν την μορφή νπδδ και είναι αρμοδιότητας του Υπουργείου τότε Απασχόλησης και τέτοιος δεν ετύγχανε το ΤΕΑΠΕΤΕ, β) με το ν. 3863/2010 αυξήθηκαν οι χρονικές προϋποθέσεις και τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης των ασφαλισμένων, σύμφωνα δε με ρητή νομοθετική πρόβλεψη του ν. 3996/2011 (παρ. 7 του άρθρου 40 και παρ. 1 και 2 του άρθρου 39) οι διατάξεις για την αναγνώριση και εξαγορά πλασματικών χρόνων ασφάλισης εφαρμόζονται από 1-1-2011 για τους ασφαλισμένους που θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα με προϋποθέσεις που διαμορφώνονται και ισχύουν από 1-1-2011 και εφεξής με βάση τις διατάξεις του άρθρου 10 του ν.3863/2010, δηλαδή με βάση προσαυξημένες χρονικές ή ηλικιακές προϋποθέσεις, άρα δεν μπορούσαν να τύχουν εφαρμογής στο ΤΕΑΠΕΤΕ, καθόσον οι εφαρμοστέες εν προκειμένω διατάξεις του καταστατικού του παρέμειναν αμετάβλητες όλα αυτά τα χρόνια και εξακολούθησαν να ισχύουν και μετά τη σύσταση του ΕΤΑΤ (βλ. άρθρο 61 περ. β' του ν. 3371/2005, που ρητά όρισε ότι: «*οι όροι και οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης για τους μέχρι 31-12-1992 ασφαλισμένους των ιδιωτικής προέλευσης φορέων ασφάλισης του προσωπικού των πιστωτικών ιδρυμάτων που εντάχθηκε στο ΕΤΑΤ δεν θίγονται*», αλλά και διάταξη του άρθρου 15 του ν. 3863/2010 που όρισε εκ νέου ότι οι διατάξεις των άρθρων 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68 και 69 του ν. 3371/2005 εξακολουθούν να ισχύουν).

25. Περαιτέρω, από τις ανωτέρω ρυθμίσεις των άρθρων 7 παρ. 1 εδάφια α' και β, παρ. 6.α. και παρ. 7 του καταστατικού του ΤΕΑΠΕΤΕ, προβλέπεται ότι το συνταξιοδοτικό δικαίωμα των υπαγομένων στην ασφάλισή του τραπεζοϋπαλλήλων, θεμελιώνεται με μόνη τη συμπλήρωση του απαιτούμενου χρόνου ασφάλισης, χωρίς να απαιτείται ταυτοχρόνως, για τη θεμελίωση του δικαιώματος, ούτε η συμπλήρωση του τυχόν προβλεπόμενου σχετικού ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης, ούτε η αποχώρηση από την υπηρεσία. Οι δύο τελευταίες προϋποθέσεις απαιτούνται προκειμένου ο ασφαλισμένος, που έχει ήδη θεμελιώσει κατά τα ανωτέρω το σχετικό δικαίωμα, να αρχίσει να

συνταξιοδοτείται, προκειμένου, δηλαδή, να αρχίσει η προς αυτόν καταβολή της προσυνταξιοδοτικής παροχής. Επομένως, στο ανωτέρω καταστατικό, το οποίο εφαρμόζεται δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 61 του ν. 3371/2005, η έννοια της “θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος” διαχωρίζεται και διαφοροποιείται πλήρως από την έννοια της “συνταξιοδότησης”, νοείται δε ως θεμελίωση η κατοχύρωση του δικαιώματος για λήψη συνταξιοδοτικής παροχής, η οποία κατοχύρωση μπορεί να πραγματοποιηθεί χωρίς να έχει συμπληρωθεί το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης και καθ’ ον χρόνον ο ασφαλισμένος διατηρεί, εφόσον το επιθυμεί, την εργασιακή του σχέση με την Τράπεζα, ενώ ως συνταξιοδότηση νοείται η καταβολή – λήψη της συνταξιοδοτικής παροχής, η οποία λαμβάνει χώρα εφόσον ο ασφαλισμένος αποχωρεί από την εργασία του και συμπληρώνει το εκάστοτε προβλεπόμενο όριο ηλικίας. Τούτο δε προκύπτει ευθέως από τη προεκτεθείσα διάταξη του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 7 του άρθρου 7 του Καταστατικού του ΤΕΑΠΕΤΕ, σύμφωνα με την οποία: *“Το δικαίωμα σύνταξης που θεμελιώνεται με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, δεν θίγεται από τις τυχόν μεταβολές που επέρχονται από την ενδεχόμενη παραμονή του ασφαλισμένου στην εργασία του”*, γεγονός που σημαίνει ότι υφίσταται σαφής διάκριση μεταξύ των εννοιών της “θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος” και της “συνταξιοδότησης”, η δε αποχώρηση από την υπηρεσία τίθεται, καθ’ αρχήν, ως προϋπόθεση της συνταξιοδότησης και όχι της θεμελίωσης του δικαιώματος, η οποία (θεμελίωση) επέρχεται ανεξαρτήτως αποχώρησης από την εργασία και συμπλήρωσης του απαιτούμενου ορίου ηλικίας (ΣΤΕ 935/2018, σκ. 9).

26. Όταν όμως ο υπάλληλος της Τράπεζας ζητεί την συνταξιοδότησή του με αναστολή, στα πλαίσια του άρθρου 7 παρ. 1β και παρ. 6.α του Καταστατικού του ΤΕΑΠΕΤΕ, αποχωρώντας ταυτοχρόνως από την εργασία του, τότε κρίσιμα είναι τα ασφαλιστικά δεδομένα του χρόνου εξόδου του από την υπηρεσία της Τράπεζας, κατά τον οποίο και ερευνάται η “θεμελίωση” του συνταξιοδοτικού δικαιώματός του, υπό την έννοια ότι, στον χρόνο ασφάλισής του στην Τράπεζα (25ετία), δεν μπορεί να συνυπολογισθεί ο τυχόν μεταγενέστερος χρόνος ασφάλισης αυτού λόγω της απασχόλησής του σε άλλον εργοδότη (ad hoc ΑΠ 885/2012).

27. Συνεπώς κάθε, μεταγενεστέρως της αποχώρησης από την Τράπεζα, αναγνωριζόμενος χρόνος, του οποίου ο ενδιαφερόμενος κάνει επίκληση, ακόμη και εάν γίνει δεκτό ότι νομίμως είχε αναγνωρισθεί, δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη, μη υφιστάμενος κατά την αποχώρηση τούτου, από την εν λόγω Τράπεζα, καθόσον, κρίσιμος, κατά τα άνω, χρόνος, κατά τον οποίο λαμβάνονται υπόψη τα ασφαλιστικά δεδομένα μιας συγκεκριμένης περίπτωσης, είναι ο χρόνος εξόδου του ασφαλισμένου, ήτοι αποχώρησής του από την Τράπεζα, αφού αυτός αποτελεί και την βάση ελέγχου των προϋποθέσεων θεμελίωσης του συνταξιοδοτικού του αιτήματος.

28. Και ναι μεν, στην παράγραφο 3 του άρθρου 22 του καταστατικού του ΤΕΑΠΕΤΕ, προβλέπεται ότι: *«Ο χρόνος που λαμβάνεται υπόψη στο σύνολό του σύμφωνα με τα εδάφια α και β της παρ. 1 του άρθρου αυτού, αναγνωρίζεται ως συντάξιμος με τους παρακάτω περιορισμούς: α ..., β ..., γ. Η αναγνώριση συντάξιμου χρόνου γίνεται σ' όλες τις περιπτώσεις με αίτηση των ασφαλισμένων, ... που μπορεί να υποβληθεί στο Ταμείο οποτεδήποτε».* Ωστόσο όμως, θα πρέπει ερμηνευτικά να γίνει δεκτό, ενόψει του ότι το εδάφιο γ', έχει ενταχθεί στην παράγραφο 3 του ως άνω άρθρου (22), ότι η παρεχόμενη με το εν λόγω εδάφιο δυνατότητα, περιορίζεται στο ρυθμιστικό πεδίο των εδαφίων α' και β' στα οποία και αναφέρεται η συγκεκριμένη αυτή παράγραφος (3), υπό την έννοια ότι η υποβολή "οποτεδήποτε" της σχετικής αίτησης για αναγνώριση συντάξιμου χρόνου, άρα προφανώς και μετά την έξοδο – αποχώρηση του ενδιαφερόμενου από την Τράπεζα, δεν αφορά όλους τους αναφερόμενους στα λοιπά εδάφια της παραγράφου 1 του άρθρου 22 και δυνάμενους να αναγνωρισθούν με εξαγορά και στο ΤΕΑΠΕΤΕ χρόνους (συνεπώς ούτε και αυτόν του εδαφίου ε', ο οποίος και απασχολεί την ερωτώσα υπηρεσία), αλλά αποκλειστικά και μόνο εκείνους των εδαφίων α' και β', στους οποίους και κάνει σαφή αναφορά η παράγραφος 3 του άρθρου αυτού.

29. Από το προπαρατιθέμενο ιστορικό προκύπτει ότι ο Ζ.Κ., με ημερομηνία γεννήσεως 21-9-1963, προσλήφθηκε στις 23-7-1982 από την Εμπορική Τράπεζα, από την οποία και αποχώρησε οικειοθελώς στις 14-7-2010, έχοντας πραγματική υπηρεσία (με εξαγορά στρατιωτικής υπηρεσίας) 27 έτη, 11 μήνες και 18 ημέρες. Ο ανωτέρω, που υπάχθηκε αρχικά στο ΤΕΑΠΕΤΕ και στη

συνέχεια υποχρεωτικά, κατ' εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 58-62 του ν. 3371/2005, καθώς επίσης και του άρθρου 26 παρ. 1 του ν. 3455/2006, στο ΕΤΑΤ, με την υπ' αριθμ. 1134/21-2-2011 αίτησή του ζήτησε προσυνταξιοδοτική παροχή από το ΕΤΑΤ με αναστολή της καταβολής της έως την συμπλήρωση του 55ου έτους της ηλικίας του, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 7 παρ. 1β και παρ. 6α του Καταστατικού του ΤΕΑΠΕΤΕ³. Με το υπ' αριθμ. πρωτ. Φ.ΕΤΑΤ 3677/8-7-2011 έγγραφο της υπηρεσίας (το οποίο παρέλαβε στις 12-9-2011), του κοινοποιήθηκε η από 14-7-2010 απόφαση αναστολής συνταξιοδότησης και οι από 16-7-2010 και 2-9-2010 τροποποιητικές αποφάσεις, βάσει των οποίων το δικαίωμα απονομής προσυνταξιοδοτικής παροχής σ' αυτόν θεμελιώθηκε στις 14-7-2010, και η καταβολή της θα αρχίσει με τη συμπλήρωση του 55ου έτους της ηλικίας του, ήτοι στις 20-9-2018 (ημερομηνία γέννησης 21-9-1963). Στη συνέχεια, ο

---

³ Στο ΤΕΑΠΕΤΕ από το έτος 1990 και εντεύθεν, κατόπιν προφορικής συμφωνίας της Τράπεζας και του Συλλόγου των εργαζομένων (η οποία επιβεβαιώθηκε με σχετική επιστολή της Διοίκησης της Εμπορικής Τράπεζας προς το ΕΤΑΤ), και σύμφωνα με το υπ' αριθμ. πρωτ. Φ.ΕΤΑΤ/30141/13-7-2010, ορίσθηκε ως απαιτούμενος χρόνος θεμελίωσης για απονομή σύνταξης στους άνδρες ασφαλισμένους μόνο με ελάχιστη επικουρική κάλυψη το διάστημα των 31 ετών 6 μηνών και 1 ημέρας. Έτσι λοιπόν, το ΤΕΑΠΕΤΕ, από το έτος 1991 και μετά, ακολουθούσε την πρακτική (βάσει της ανωτέρω προφορικής συμφωνίας στην οποία είχε προβεί με τον Σύλλογο εργαζομένων της Εμπορικής Τράπεζας) να μην απονέμει σύνταξη με βάση το άρθρο 7 παρ. 1α του καταστατικού του, παρά μόνο μετά τη συμπλήρωση των 31 ετών 6 μηνών και 1 ημέρας ασφάλισης, ανεξάρτητα από την ηλικία του ασφαλισμένου, θεωρώντας ότι η εν λόγω πρακτική έχει τροποποιήσει κατά το μέρος αυτό το ανωτέρω άρθρο. Ωστόσο όμως, με την υπ' αριθμ. 951/2019 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, που επικύρωσε την πρωτόδικη υπ' αριθμ. 12993/2017 απόφαση του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, κρίθηκε, στην περίπτωση ενός ασφαλισμένου του ΤΕΑΠΕΤΕ και ήδη ΕΤΑΤ, ο οποίος είχε ζητήσει σύνταξη κατ'επίκληση του ανωτέρω άρθρου 7 παρ. 1α του καταστατικού του ΤΕΑΠΕΤΕ, ήτοι με την συμπλήρωση 30 συντάξιμων χρόνων, ανεξάρτητα από την ηλικία του, ότι προφορική τροποποίηση του άρθρου αυτού, άγουσα μάλιστα σε αυστηροποίηση των προϋποθέσεων χορήγησης των αντίστοιχων παροχών από το ΕΤΑΤ στους πρώην ασφαλισμένους του ΤΕΑΠΕΤΕ, δεν είναι νόμιμη, καθόσον το άρθρο 23 του καταστατικού του ΤΕΑΠΕΤΕ, απαιτεί γραπτό τύπο (έγγραφο συμφωνία των νομίμων εκπροσώπων των συμβαλλομένων μερών) και τέτοια δεν υφίστατο εν προκειμένω.

Υπό τα δεδομένα αυτά, η άποψη της ερωτώσας υπηρεσίας στο με αριθμ. πρωτ. 371430/23-9-2021 ερώτημά της (διευκρινιστικό του αρχικώς υποβληθέντος με το υπ' αριθμ. πρωτ. 91392/13-3-2021), που υιοθετεί την πρακτική αυτή, δεχόμενη ότι, για να μπορούσε ένας ασφαλισμένος του ΤΕΑΠΕΤΕ (και εν προκειμένω και αυτός για τον οποίο τίθεται το υπό κρίση ερώτημα), να κάνει χρήση της διάταξης του ανωτέρω άρθρου 7 παρ. 1α του καταστατικού του ΤΕΑΠΕΤΕ, θα έπρεπε να είχε συμπληρώσει, με τον αναγνωριζόμενο χρόνο, συνολική ασφάλιση 31 ετών 6 μηνών και 1 ημέρας, την οποία όμως δεν είχε συμπληρώσει, δεν είναι ορθή (βλ. και το υπ' αριθμ. πρωτ. 192624/17726/6-5-2015 πόρισμα του Συνηγόρου του Πολίτη, εκδοθέν κατόπιν αναφοράς του ενδιαφερόμενου Ζ.Κ.).

ανωτέρω, αποβλέποντας στη συμπλήρωση του απαιτούμενου διαστήματος 30 ετών ασφάλισης, που προέβλεπε το άρθρο 7 παρ. 1α΄ του καταστατικού του ΤΕΑΠΕΤΕ, προκειμένου να συνταξιοδοτηθεί ανεξάρτητα από την ηλικία του και να αποκτήσει έτσι δικαίωμα άμεσης καταβολής της σύνταξής του από 14-7-2010 και εφεξής, με την από 21-7-2011 υποβληθείσα στο ΕΤΑΤ αίτησή του, ζήτησε την αναγνώριση, με βάση τη καταστατική διάταξη του άρθρου 22 παρ. 1ε΄ του ΤΕΑΠΕΤΕ, πλασματικού χρόνου τέκνων και κενών διαστημάτων, τον οποίο πλασματικό χρόνο είχε αναγνωρίσει στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 10 του ν. 3863/2010 και 39 και 40 του ν. 3996/2011 (βλ. τις υπ΄ αριθμ. πρωτ. 10324/13-10-2011 και 11789/6184/5-10-2011 αποφάσεις του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Ρεθύμνου, που αφορούν σε αναγνώριση πλασματικού χρόνου παιδιών 900 ΗΕ και κενού ασφάλισης 325 ΗΕ), αίτημα το οποίο τελικά υιοθέτησε το ΕΤΑΤ με την αρ. 1012/261Συν/4-4-2012 απόφαση του Δ.Σ. αυτού και απένειμε στον ενδιαφερόμενο από 16-3-2012 προσυνταξιοδοτική παροχή.

30. Όπως προεκτέθηκε, στο άρθρο 22 παρ. 1 περ. ε΄ του Καταστατικού του ΤΕΑΠΕΤΕ, προβλέπεται ότι: *«1. Στους ασφαλισμένους και συνταξιούχους του Ταμείου αναγνωρίζεται ως συντάξιμος χρόνος επικουρικής ασφάλισης μετά από αίτησή τους, με απόφαση του Δ.Σ. και εφόσον καταβληθεί εισφορά και με τους υπόλοιπους όρους και περιορισμούς που προβλέπονται στο άρθρο αυτό ... ε. Ο χρόνος ασφάλισης σε φορέα ασφάλισης για κύρια σύνταξη».*

Σύμφωνα με το διδόμενο ιστορικό, ο ενδιαφερόμενος (Ζ.Κ.), αναγνώρισε πρώτα τον πλασματικό χρόνο κενών διαστημάτων και τέκνων στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και στη συνέχεια ζήτησε την αναγνώρισή του και στο ΤΕΑΠΕΤΕ δυνάμει της ανωτέρω διάταξης του άρθρου 22 παρ. 1 περ. ε΄ του Καταστατικού αυτού.

Ο κεντρικός, συνεπώς, νομικός προβληματισμός που τίθεται εν προκειμένω, είναι το εάν, το τελευταίο αυτό άρθρο, θα έπρεπε να ερμηνευθεί περιοριστικά και όχι διασταλτικά, έτσι ώστε, να θεωρηθεί ότι ως τέτοιος χρόνος είναι μόνο ο χρόνος πραγματικής ή προαιρετικής ασφάλισης και όχι ο χρόνος πλασματικής ασφάλισης.

Βεβαίως, για το ζήτημα αυτό έχει εκδοθεί η (μη γενόμενη δεκτή από τον Υπουργό Εργασίας) Γνωμοδότηση του Ε΄ Τμήματος του ΝΣΚ 590/2012, η

οποία έκρινε με χρήση της (μη εφαρμοστέας στο ΤΕΑΠΕΤΕ, αφού αυτό ήταν φορέας ιδιωτικής ασφάλισης και όχι νπδδ) διάταξης του άρθρου 53 του ν. 2084/1992, που εξομοιώνει τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης των επικουρικών φορέων, με εκείνες των κύριων φορέων, ως τέτοιων όμως νοουμένων μόνο των εχόντων μορφή νπδδ και ανηκόντων στην αρμοδιότητα – εποπτεία – του Υπουργείου Απασχόλησης – από την οποία εκφεύγει το ΤΕΑΠΕΤΕ, ότι η διάταξη του άρθρου 22 παρ. 1 περ. ε' του Καταστατικού του ΤΕΑΠΕΤΕ, δεν έπρεπε να εφαρμοσθεί στενά, αλλά να θεωρηθεί ότι οι πλασματικοί χρόνοι που είχαν αναγνωρισθεί στον κύριο φορέα (ΙΚΑ-ΕΤΑΜ) μπορούσαν μέσω αυτής να αναγνωρισθούν και στο ΤΕΑΠΕΤΕ.

31. Ωστόσο όμως, στο προαναφερόμενο υπ' αριθμ. πρωτ. 21272/4-3-2022 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Γενικής Διεύθυνσης Κοινωνικής Ασφάλισης, Διεύθυνσης Πρόσθετης Ασφάλισης του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, τονίζεται ότι: α) σύμφωνα με τη διάταξη του τέταρτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 53 του ν. 2084/1992, οι διατάξεις της παραγράφου αυτής (*που αφορούν την εναρμόνιση των συνταξιοδοτικών προϋποθέσεων των φορέων κύριας και επικουρικής ασφάλισης*) δεν ισχύουν για φορείς επικουρικής ασφάλισης που χορηγούν σύνταξη σε υποκατάσταση κύριας σύνταξης, όπως το ΤΕΑΠΕΤΕ, β) από τη γραμματική διατύπωση του άρθρου 22 παρ. 1 περ. ε' του Καταστατικού του ΤΕΑΠΕΤΕ, είναι προφανές, ότι όλες οι περιπτώσεις αναγνώρισης χρόνου ως συντάξιμου αναφέρονται σε «πραγματικές» υπηρεσίες που έχουν πραγματοποιηθεί (με εξαίρεση την περ. δ' που αναφέρεται στη στρατιωτική υπηρεσία, η οποία όμως είναι *sui generis* χρόνος) και η μόνη περίπτωση, κατά την οποία είναι δυνατή η αναγνώριση σε ασφαλισμένο του ΤΕΑΠΕΤΕ «πλασματικού» χρόνου, είναι αυτή της περ. 5 του άρθρου αυτού, που αναφέρεται στο χρόνο σπουδών, ο οποίος αναγνωρίζεται όμως μόνο για προσαύξηση της σύνταξης και όχι για θεμελίωση του χρόνου ασφάλισης. Άλλος πλασματικός χρόνος που να μπορεί να εξαγορασθεί με βάση το εν λόγω άρθρο του καταστατικού του ΤΕΑΠΕΤΕ δεν αναφέρεται ρητά και κατά συνέπεια δεν μπορεί να εξαγορασθεί και γ) ο εν λόγω συνταξιούχος όπως προκύπτει από τα παραπάνω αποχώρησε από την Τράπεζα την 14-7-2010 και δικαιώθηκε προσυνταξιοδοτικής παροχής, χωρίς να έχει συμπληρώσει κατά την ημερομηνία αυτή τον απαιτούμενο για τη δική του περίπτωση από το

άρθρο 7α του Καταστατικού του ΤΕΑΠΕΤΕ χρόνο ασφάλισης, βάσει του οποίου «δικαίωμα για σύνταξη έχει κάθε ασφαλισμένος μετά τη συμπλήρωση τριάντα (30) συντάξιμων χρόνων ανεξάρτητα από την ηλικία του», τον (απαιτούμενο αυτό χρόνο ασφάλισης των 30 ετών) τον συμπλήρωσε μετά την αναγνώριση των πλασματικών χρόνων των άρθρων 39 και 40 του ν. 3996/2011 στο ΕΤΑΤ, η έναρξη ισχύος των οποίων ωστόσο ήταν από 1-1-2011.

32. Κατόπιν των προαναφερομένων και με βάση όχι μόνο την γραμματική διατύπωση, αλλά και την τελολογική ερμηνεία της διάταξης του άρθρου 22 παρ. 1 περ. ε' του Καταστατικού του ΤΕΑΠΕΤΕ, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι όλες οι περιπτώσεις αναγνώρισης χρόνου ως συντάξιμου που η διάταξη αυτή προβλέπει, αναφέρονται σαφέστατα σε πραγματικές και όχι πλασματικές υπηρεσίες (με εξαίρεση την περ. δ' της ίδιας παραγράφου του αυτού άρθρου που αναφέρεται στη στρατιωτική υπηρεσία), ενώ άλλος πλασματικός χρόνος που να μπορεί να εξαγορασθεί με βάση το εν λόγω άρθρο του καταστατικού του ΤΕΑΠΕΤΕ (πλην της περίπτ.. 5 αυτού, που αφορά στο χρόνο σπουδών, ο οποίος αναγνωρίζεται μόνο για προσαύξηση της σύνταξης και όχι για θεμελίωση του χρόνου ασφάλισης) δεν αναφέρεται ρητά σε αυτό και κατά συνέπεια δεν μπορεί να εξαγορασθεί.

33. Αλλά και υπό την αντίθετη εκδοχή, ότι δηλαδή η ανωτέρω διάταξη του άρθρου 22 παρ. 1 περ. ε' του Καταστατικού του ΤΕΑΠΕΤΕ, αφορά και αναγνώριση πλασματικού χρόνου, και πάλι δεν θα μπορούσε να αναγνωρισθεί ο επίμαχος χρόνος, ενόψει της τιθέμενης από το άρθρο 22 παρ. 2 του Καταστατικού του ΤΕΑΠΕΤΕ απαγόρευσης, σύμφωνα με την οποία, σε καμία περίπτωση δεν αναγνωρίζεται ως συντάξιμος χρόνος, ο χρόνος που αναγνωρίστηκε από άλλο Ασφαλιστικό Οργανισμό ή το Δημόσιο. Συνεπώς: α) ο πλασματικός χρόνος των 325 ημερομισθίων κενού διαστήματος, που ο ενδιαφερόμενος αναγνώρισε στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, μετά την αποχώρησή του από την Τράπεζα, ήτοι από 1-8-2010 έως 31-08-2011, δεδομένου ότι τον 9^ο/2011 εργάστηκε για 10 ημέρες και β) ο πλασματικός χρόνος 3 ετών (900 ημερομισθίων) που ο ανωτέρω αναγνώρισε επίσης στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για τα τέκνα του, δεν μπορούσε σε καμία περίπτωση να αναγνωρισθεί εκ νέου και στο ΤΕΑΠΕΤΕ, ενόψει της ως άνω διάταξης του άρθρου 22 παρ. 2 του

Καταστατικού του ΤΕΑΠΕΤΕ, η οποία τέθηκε προφανώς για να αποφευχθούν περιπτώσεις υπερασφάλισης, δηλαδή ασφάλισης με αναγνώριση του αυτού πλασματικού χρόνου σε περισσότερους του ενός φορείς.

34. Εν προκειμένω, οι αναγνωρισθέντες στον κύριο φορέα, ήτοι το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3996/2011) ως άνω πλασματικοί χρόνοι, ανάγονται σε χρονική περίοδο μεταγενέστερη της αποχώρησης (14-7-2010) του ανωτέρω ασφαλισμένου από την Τράπεζα. Υπό τα δεδομένα αυτά, και ενόψει της δοθείσας ερμηνείας στις προεκτεθείσες διατάξεις του καταστατικού του ΤΕΑΠΕΤΕ, δεν ήταν ορθή η πιο πάνω (1012/261Συν/4-4-2012) απόφαση του Δ.Σ. του ΕΤΑΤ, και ως εκ τούτου κακώς απονεμήθηκε στον ενδιαφερόμενο από 16-3-2012 προσυνταξιοδοτική παροχή, ενώ επίσης δεν ήταν ορθές και οι προηγηθείσες αυτής αποφάσεις του ίδιου οργάνου, ήτοι: α) η 809/247ης Συν./7-9-2011, που έκρινε ότι οι κρίσιμοι ως άνω πλασματικοί χρόνοι μπορούσαν να αναγνωρισθούν ευθύς ως εκδίδονταν οι ανωτέρω σχετικές για την εξαγορά τους αποφάσεις του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και β) η 845/249ης Συν./1-11-2011 απόφαση, που δέχθηκε την υπό κρίση αναγνώριση ως σύννομη με βάση το άρθρο 22 παρ. 1ε΄ του καταστατικού του ΤΕΑΠΕΤΕ και υπό την προϋπόθεση της εξόφλησης των οφειλόμενων γι΄ αυτή εισφορών.

35. Περαιτέρω, και σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 7 του προπαρατιθέμενου άρθρου 7 του Καταστατικού του ΤΕΑΠΕΤΕ, συντάξιμα χρόνια βάσει των οποίων κάθε ασφαλισμένος του Ταμείου “θεμελιώνει” δικαίωμα για σύνταξη από αυτό, εφόσον, βεβαίως έχει συμπληρώσει τον ελάχιστο αριθμό συντάξιμων χρόνων που ορίζεται στην παράγραφο 1 του ίδιου άρθρου (30 ανεξαρτήτως ηλικίας – βλ. υποσημείωση 2 - ή 25 και 55ο έτος, με αναστολή όμως της καταβολής της σύνταξης και μέχρι τη συμπλήρωση του εν λόγω ορίου ηλικίας κ.λ.π.), είναι μόνο τα χρόνια που αναφέρονται στη διάταξη του εδαφίου α΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 10, πλην των αναγνωριζομένων κατά το άρθρο 22 παρ. 5 ετών σπουδών (οι οποίοι ρητώς δεν υπολογίζονται, κατά τα προβλεπόμενα στη διάταξη αυτή, ως θεμελιωτικοί του συνταξιοδοτικού δικαιώματος χρόνοι, αλλά μόνο για προσαύξηση του ποσού της σύνταξης). Στη δε διάταξη του εδαφίου α΄ του άρθρου 10 του ίδιου καταστατικού, στην οποία γίνεται η ρητή κατά τα άνω παραπομπή, προβλέπεται ότι, μεταξύ άλλων, συντάξιμα (θεμελιωτικά του

δικαιώματος σε σύνταξη και όχι απλώς προσαυξητικά του ποσού της αποληπτέας σύνταξης), είναι αφενός τα χρόνια επικουρικής ασφάλισης στο Ταμείο από πραγματική εργασία στην Τράπεζα, όπως αυτά προσδιορίζονται στην παράγραφο 11 του άρθρου 7, καθώς επίσης και τα χρόνια επικουρικής ασφάλισης που αναγνωρίστηκαν στο Ταμείο βάσει άλλων διατάξεων του καταστατικού του, στις οποίες συμπεριλαμβάνεται και η διάταξη του άρθρου 22 αυτού. Εκ πρώτης λοιπόν όψεως και με το δεδομένο ότι το άρθρο 10 παρ. 2 εδάφιο α' του καταστατικού του ΤΕΑΠΕΤΕ παραπέμπει γενικώς στο άρθρο 22 αυτού, χωρίς να εξαιρεί ρητά την παράγραφο 1ε' του άρθρου τούτου, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι ως θεμελιωτικός συντάξιμος χρόνος είναι, μετά την εξαγορά του στο Ταμείο, μεταξύ των άλλων αναφερόμενων στο άρθρο αυτό χρόνων, και εκείνος της παραγράφου 1ε' αυτού, ήτοι: *“Ο χρόνος ασφάλισης σε φορέα ασφάλισης για κύρια σύνταξη”*. Όμως, στην εν λόγω παράγραφο 2 του άρθρου 10, εκτός από το ανωτέρω εδάφιο α', στο οποίο και μόνο γίνεται ρητή παραπομπή από το άρθρο 7 παρ. 7 του ανωτέρω Καταστατικού, προκειμένου να εξευρεθεί, αν ο χρόνος του οποίου γίνεται επίκληση είναι θεμελιωτικός του δικαιώματος για σύνταξη ή όχι, παρατίθεται και δεύτερο εδάφιο (το β'), το οποίο έχει την ίδια, κατά βάση, διατύπωση, με το προπαρατιθέμενο εδάφιο 1ε' του άρθρου 22, ορίζοντας ότι: (Συντάξιμα χρόνια είναι): *“β. τα χρόνια ασφάλισης σε ασφαλιστικό φορέα για κύρια σύνταξη ...”* Ενόψει λοιπόν του ότι με την παράγραφο 7 του άρθρου 7 του ίδιου Καταστατικού δεν γίνεται ρητή παραπομπή και στο εδάφιο β' του άρθρου 10 παρ. 2, παρά μόνο στο εδάφιο α', σαφώς προκύπτει ότι ο συγκεκριμένος (αναγνωριζόμενος με εξαγορά) *“χρόνος ασφάλισης σε φορέα κύριας ασφάλισης”* δεν μπορούσε να υπολογισθεί για την “θεμελίωση” του συνταξιοδοτικού δικαιώματος του ενδιαφερόμενου, (αφού εάν ήθελαν κάτι τέτοιο οι συντάκτες του καταστατικού του ΤΕΑΠΕΤΕ, θα το όριζαν ρητά, παραπέμποντας με το άρθρο 7 παρ. 7 αυτού ταυτοχρόνως και στα δύο εδάφια – α' και β'- του άρθρου 10 παρ. 2), αλλά μόνο για την “προσαύξηση” του ποσού της σύνταξής του. Το γεγονός δε, ότι με το άρθρο 10 παρ. 2 γίνεται παραπομπή στα χρόνια επικουρικής ασφάλισης που αναγνωρίζονται βάσει των διατάξεων γενικώς του άρθρου 22, δεν αναιρεί τις παραπάνω παραδοχές, διότι κατά την δοθείσα ως άνω ορθή ερμηνεία στις διατάξεις αυτές, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι από τα εν λόγω χρόνια εξαιρούνται εκείνα του εδαφίου ε' της

παραγράφου 1 του άρθρου 22 του ανωτέρω καταστατικού, ήτοι τα χρόνια ασφάλισης που διανύθηκαν σε ασφαλιστικό φορέα για κύρια σύνταξη και εν προκειμένω οι πλασματικοί χρόνοι παιδιών 900 ΗΕ και κενού χρόνου ασφάλισης 325 ΗΕ των οποίων έγινε επίκληση από τον ενδιαφερόμενο, οι οποίοι είχαν αναγνωρισθεί στον κύριο φορέα, ήτοι το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3996/2011.

36. Συνοψίζοντας, κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας, επί του πρώτου και του δευτέρου ερωτήματος προσήκει αρνητική απάντηση, ήτοι ότι δεν τυγχάνουν εφαρμογής οι διατάξεις του ν. 3863/2010, όπως αυτές συμπληρώθηκαν με τα άρθρα 39 και 40 του ν. 3996/2011, καθώς και ότι το τ.ΕΤΑΤ, δεν αναγνώρισε ορθώς για θεμελίωση τον πλασματικό χρόνο κενού χρονικού διαστήματος, μετά την αποχώρηση του ανωτέρω από την Τράπεζα, παρά τα αντιθέτως οριζόμενα στα άρθρα 7 παρ. 6 και 15 παρ. 1 του καταστατικού του τ. ΤΕΑΠΕΤΕ, τέλος δε ότι ο ανωτέρω δεν είχε δικαίωμα λήψης της προσυνταξιοδοτικής παροχής, πριν την συμπλήρωση του 55ου έτους της ηλικίας του, με αναγνώριση χρόνου ασφάλισης μετά την αποχώρηση από την Υπηρεσία.

37. Μειοψήφησε ο Παναγιώτης Πανάγος, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους, συντασσομένου και του εισηγητή της υπόθεσης, Πάρεδρου ΝΣΚ, Παναγιώτη Αντ. Δούκα (γνώμη χωρίς ψήφο), σύμφωνα με την άποψη του οποίου οι διατάξεις του Καταστατικού Ασφάλισης του τ. ΤΕΑΠΕΤΕ, οι οποίες δεν τυγχάνουν αποκύμα συμβατικής συνδιαλλαγής μεταξύ της Διοίκησης της τ. Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδας – ΑΕ και του Συλλόγου Προσωπικού αυτής, αλλά έχοντας, αρχικά, συμφωνηθεί συμβατικά μεταξύ Διοίκησης Τραπεζής και Συλλόγου Προσωπικού, στη συνέχεια ίσχυσαν, υποκείμενες σε διαχρονικές τροποποιήσεις από διάσπαρτες διατάξεις νόμων, θεωρούνται τροποποιηθείσες, επίσης διαχρονικά, από τις διατάξεις των ν. 2084/1992, 3863/2010 και 3996/2011 και δεν είναι δυνατόν να ρυθμίζουν δικαιοίκες καταστάσεις ασφαλισμένων οι οποίοι αξιώνουν την λήψη συνταξιοδοτικών παροχών, μετά την επέλευση του ασφαλιστικού-συνταξιοδοτικού κινδύνου, όταν, ήδη, τα συνταξιοδοτικά αυτά δικαιώματά τους έχουν καταστεί ώριμα προς ικανοποίηση, υπό το κράτος ισχύος των προαναφερόμενων διατάξεων.

Επομένως, ως προς το σκέλος του πρώτου ερωτήματος που αφορά την εφαρμογή των διατάξεων του ν. 3863/2010, όπως αυτές συμπληρώθηκαν με τα άρθρα 39 και 40 του ν. 3996/2011, σε περίπτωση συνταξιούχου, πριν την 1/1/2011, του τ. ΤΕΑΠΕΤΕ προσήκει η απάντηση, ότι δεν δύναται να εξαγορασθεί, από ασφαλισμένο του τ. ΤΕΑΠΕΤΕ, ως πλασματικός χρόνος επικουρικής ασφάλισης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 40 του ν. 2084/1992 (είτε όπως ίσχυαν πριν την τροποποίησή τους και την συμπλήρωσή τους από τις διατάξεις των ν. 3863/2010 και 3996/2011 είτε και μετά από αυτήν), ο «κενός» χρόνος που διανύθηκε σε φορέα του ιδιωτικού τομέα, μετά την συνταξιοδότησή του στο τ. ΤΕΑΠΕΤΕ.

Ως προς το σκέλος του πρώτου ερωτήματος, το σχετικό με την δυνατότητα εξαγοράς πλασματικών ετών τέκνων, από συνταξιούχο, πριν την 1/1/2011, του τ. ΤΕΑΠΕΤΕ, προσήκει η απάντηση, ότι οι ασφαλισμένες/οι του τ. ΤΕΑΠΕΤΕ που θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με προϋποθέσεις που ίσχυαν μέχρι και 31.12.2010, υπό το κράτος της ισχύος των διατάξεων της παραγράφου 1 του άρθρου 141 του Ν. 3655/2008, οι οποίες εξακολουθούν να εφαρμόζονται, όπως ίσχυαν μέχρι την αντικατάστασή τους από τις διατάξεις του άρθρου αυτού (παλαιό καθεστώς πλασματικών χρόνων), δικαιούνται να αιτηθούν την αναγνώριση, με εξαγορά, πλασματικών ετών τέκνων.

Για την εξαγορά αυτή δεν ισχύει καμία αποκλειστική προθεσμία και οι ασφαλισμένοι της κατηγορίας αυτής μπορούν, οποτεδήποτε, να προβούν σε αυτήν, με μόνη προϋπόθεση το να έχουν αποκτήσει παιδιά, ανεξαρτήτως ηλικίας (δηλαδή ενήλικα ή ανήλικα), κατά τον χρόνο υποβολής του σχετικού αιτήματος εξαγοράς.

Ως εκ τούτου, ως προς τις/τους ασφαλισμένες/ους του τ. ΤΕΑΠΕΤΕ, που συμπλήρωσαν τις νόμιμες προϋποθέσεις για την λήψη συνταξιοδοτικής παροχής μέχρι και την 31-12-2010, επιβάλλεται να συνυπολογισθεί, για την θεμελίωση του σχετικού συνταξιοδοτικού δικαιώματός τους, ο νομίμως εξαγορασθείς πλασματικός χρόνος τέκνων.

38. Ως προς το δεύτερο ερώτημα περί του εάν υφίσταται υποχρέωση καταβολής της συνταξιοδοτικής παροχής, στους ασφαλισμένους του

τ.ΤΕΑΠΕΤΕ, που αποχωρούν, από την Υπηρεσία, πριν από την συμπλήρωση του 55ου έτους της ηλικίας τους, κατά την ειδικότερη γνώμη του Παναγιώτη Πανάγου, Νομικού Συμβούλου του Κράτους, συντασσομένου και του εισηγητή της υπόθεσης, Πάρεδρου ΝΣΚ, Παναγιώτη Αντ. Δούκα (γνώμη χωρίς ψήφο) προσήκει η απάντηση, ότι κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 51 παρ. 2 περίπτ. β' και 53 παρ. 3 του ν. 4387/2016, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 61 περίπτ. β' του ν. 3371/2005, οι οποίες παραπέμπουν στις καταστατικές διατάξεις του τ.ΤΕΑΠΕΤΕ, οι ασφαλισμένοι του τ.ΤΕΑΠΕΤΕ, έχοντας θεμελιώσει δικαίωμα λήψης της προσυνταξιοδοτικής παροχής, όπως το δικαίωμά τους αυτό προβλέπεται από τις διατάξεις του Καταστατικού Ασφάλισης του τ.ΤΕΑΠΕΤΕ, μέχρι την 12.5.2016, με την συμπλήρωση του απαιτούμενου, από τις οικείες καταστατικές διατάξεις χρόνου ασφάλισης, κατά την ανωτέρω ημερομηνία, έχοντας, δε, αποχωρήσει από την εργασία τους, δεν δικαιούνται της καταβολής της προσυνταξιοδοτικής αυτής παροχής πριν από την συμπλήρωση του προβλεπόμενου, για τη συνταξιοδότησή τους, ορίου ηλικίας των 55 ετών.

Κατά την αυτή ειδικότερη γνώμη, ως προς το ερώτημα του εάν είναι δυνατός ο συνυπολογισμός, για τον καθορισμό του ύψους της χορηγούμενης, από το τ.ΤΕΑΠΕΤΕ, προσυνταξιοδοτικής παροχής, των πλασματικών ετών τα οποία εξαγοράσθηκαν μετά από την αποχώρηση από την Υπηρεσία, προσήκει η απάντηση, ότι για τον υπολογισμό του ύψους της προαναφερόμενης προσυνταξιοδοτικής παροχής, οφέποτε οι δικαιούμενες/οι αυτήν ασφαλισμένες/οι του τ. ΤΕΑΠΕΤΕ συμπληρώσουν το προβλεπόμενο όριο ηλικίας των 55 ετών, δεν δύναται να συνυπολογισθεί ο μη νομίμως εξαγορασθείς χρόνος ως πλασματικός χρόνος ασφάλισης.

Επί του τρίτου ερωτήματος

39. Ως προς τη νομιμότητα της καταβολής επιδόματος τέκνων, σε συνταξιούχο του τ.ΤΕΑΠΕΤΕ ο οποίος αναγνώρισε τέκνα γεννηθέντα εκτός γάμου, χωρίς, όμως, να έχει αναλάβει την επιμέλειά τους, κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος, προσήκει η απάντηση, ότι ως δικαιούχος του επιδόματος τέκνου, το οποίο θεσπίζεται από τις διατάξεις του άρθρου 10 του

Καταστατικού του τ. ΤΕΑΠΕΤΕ, νοείται, μόνον, εκείνος ο γονέας ο οποίος έχει αναλάβει την επιμέλεια του τέκνου. Ενόψει δε του του ότι στην διάταξη της περίπτωσης β΄ της παραγράφου 3 του άρθρου 10α΄ του Καταστατικού του ΤΕΑΠΕΤΕ ορίζεται ότι το επίδομα παιδιών χορηγείται στον συνταξιούχο που είναι άγαμος με παιδί, εφόσον έχει την επιμέλεια αυτού, και η προϋπόθεση αυτή δεν υπήρχε στο πρόσωπο του ενδιαφερόμενου συνταξιούχου, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι δεν όφειλε το τ. ΕΤΑΤ (ήδη e-ΕΦΚΑ) να καταβάλει σ΄ αυτόν επίδομα τέκνων, διότι ήταν μεν, (άγαμος) γονέας που αναγνώρισε τα τέκνα του, δεν είχε όμως ανατεθεί σ΄ αυτόν, με δικαστική απόφαση ή κατ΄ άλλο τρόπο, η επιμέλειά τους.

Επομένως επί του τρίτου ερωτήματος ομόφωνα το Τμήμα γνωμοδοτεί αρνητικά, ήτοι ότι δεν οφείλει το τ.ΕΤΑΤ νυν e-ΕΦΚΑ να καταβάλει επίδομα τέκνων, στον ανωτέρω, ο οποίος ήταν άγαμος γονέας που είχε αναγνωρίσει με δικαστική απόφαση δύο τέκνα, χωρίς ωστόσο να του έχει ανατεθεί η επιμέλειά τους.

Επί του τετάρτου ερωτήματος

40. Ως προς το ερώτημα για την τύχη των καταβληθεισών εισφορών με τις οποίες εξαγοράσθηκαν, χωρίς να προβλέπεται από την κείμενη κοινωνικοασφαλιστική νομοθεσία, πλασματικά έτη ασφάλισης, από συνταξιούχο του τ.ΤΕΑΠΕΤΕ, το Τμήμα ομόφωνα κατέληξε στη γνώμη ότι η δυνατότητα επιστροφής των εισφορών αναγνώρισης προϋποθέτει ανάκληση ως παράνομων των αποφάσεων του ΔΣ τ. ΕΤΑΤ αναγνώρισης πλασματικού χρόνου ασφάλισης. Περαιτέρω, η ανάκληση συνεπάγεται αναζήτηση των καταβληθεισών στον ενδιαφερόμενο προσυνταξιοδοτικών παροχών. Ως αποτέλεσμα, οι εισφορές αναγνώρισης θα καταστούν επιγενομένως αχρεώστητες και θα είναι επιστρεπτές στον καταβαλόντα. Στα πλαίσια αυτά, βάσει των άρθρων 103 και 104 του ν. 4387/2016 θα πρέπει πρώτον να καταλογιστούν στον ενδιαφερόμενο όλες οι προσυνταξιοδοτικές παροχές που του κατεβλήθησαν και δεύτερον να επιστραφούν σ' αυτόν οι αχρεωστήτως εισπραχθείσες εισφορές αναγνώρισης, οι οποίες θα συμψηφιστούν με τις ανωτέρω καταλογισθείσες προσυνταξιοδοτικές παροχές.

Κατά την αντίθετη επ' αυτού γνώμη χωρίς ψήφο του εισηγητή Παναγιώτη Αντ. Δούκα, Παρέδρου ΝΣΚ, δεν είναι δυνατή η επιστροφή των καταβληθεισών εισφορών που αφορούν την εξαγορά των πλασματικών χρόνων, καθόσον στην περίπτωση του συγκεκριμένου ασφαλισμένου του τ.ΤΕΑΠΕΤΕ, οι απαιτήσεις του, για επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών για εξαγορά πλασματικών ετών, έχουν υποπέσει στην πενταετή παραγραφή την προβλεπόμενη από τις διατάξεις του άρθρου 137 ν. 3655/2008.

Ενώ, τέλος, ο εισηγητής στο ερώτημα σχετικά με το εάν οι ασφαλιστικές εισφορές που καταβλήθηκαν, από συνταξιούχο του τ.ΤΕΑΠΕΤΕ, για εξαγορά πλασματικών ετών ασφάλισης, μη προβλεπόμενη από την ισχύουσα κοινωνικοασφαλιστική νομοθεσία, σε περίπτωση παραγραφής της απαίτησης του ασφαλισμένου αυτού για την επιστροφή τους, μπορούν να συνυπολογισθούν για την προσαύξηση, ήδη, θεμελιωμένης συνταξιοδοτικής παροχής, εξέφρασε την χωρίς ψήφο γνώμη, ότι προσήκει η απάντηση πώς ο e-ΕΦΚΑ, ως διαχρονικός καθολικός διάδοχος του τ. ΤΕΠΑΠΕΤΕ, δύναται να συνυπολογίσει και μόνον για την επαύξηση του ύψους της, ήδη, θεμελιωμένης συνταξιοδοτικής παροχής, τα έτη τα οποία αφορούν οι αχρεωστήτως αυτές καταβληθείσες εισφορές, μόνον, δε, εφόσον κατά την κρίση των αρμοδίων υπαλλήλων του, που στηρίζεται στα εν γένει πραγματικά περιστατικά, του οικείου ασφαλιστικού φακέλου, συνάγεται ότι ο ασφαλισμένος εκείνος δεν προέβη, στην εξαγορά αυτήν, με απατηλή ενέργεια και δεν τελούσε σε συγγνωστή πλάνη.

Απάντηση

Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, στο ερώτημα που υποβλήθηκε το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα ΣΤ') γνωμοδοτεί, ως εξής :

41. Επί του πρώτου ερωτήματος ομόφωνα, ότι δεν τυγχάνουν εφαρμογής στην περίπτωση του ασφαλισμένου του ερωτήματος οι διατάξεις του ν. 3863/2010, όπως αυτές συμπληρώθηκαν με τα άρθρα 39 και 40 του ν. 3996/2011, ούτε αμέσως, αλλ' ούτε και εμμέσως (δια του ρηθέντος άρθρου 22 παρ. 1ε του Καταστατικού του ΤΕΑΠΕΤΕ). Τούτο δε, διότι οι διατάξεις αυτές, εκτός του ότι αφορούν φορείς (είτε μόνο κύριας, είτε κύριας και επικουρικής

ασφάλισης) που έχουν την μορφή νπδδ και είναι αρμοδιότητας του Υπουργείου τότε Απασχόλησης, και τέτοιος δεν ετύγχανε το ΤΕΑΠΕΤΕ, εφαρμόζονται από 1-1-2011 και εφεξής με βάση τις προσαυξημένες χρονικές ή ηλικιακές προϋποθέσεις του άρθρου 10 του ν. 3863/2010, δηλαδή προϋποθέτουν αλλαγή (δυσμενοποίηση) των προϋποθέσεων θεμελίωσης του συνταξιοδοτικού δικαιώματος των ασφαλισμένων, πράγμα που δεν ισχύει στην περίπτωση του ΤΕΑΠΕΤΕ, αφού οι εφαρμοστέες εν προκειμένω διατάξεις του Καταστατικού του παρέμειναν αμετάβλητες όλα αυτά τα χρόνια και εξακολούθησαν να ισχύουν και μετά τη σύσταση του ΕΤΑΤ (κατ' άρθρο 61 περ. β' του ν. 3371/2005 και 15 του ν. 3863/2010). Κατά πλειοψηφία δε, ότι η απάντηση αυτή προσήκει και για το θέμα της εξαγοράς πλασματικών ετών τέκνων, από συνταξιούχο, πριν την 1/1/2011 του τ. ΤΕΑΠΕΤΕ.

42. Επί του δευτέρου ερωτήματος ομόφωνα, ότι το τ.ΕΤΑΤ δεν αναγνώρισε ορθώς για θεμελίωση τον πλασματικό χρόνο κενού χρονικού διαστήματος, μετά την αποχώρηση του ανωτέρω από την Τράπεζα, καθώς και ότι ο ανωτέρω δεν είχε δικαίωμα λήψης της προσυνταξιοδοτικής παροχής, πριν την συμπλήρωση του 55ου έτους της ηλικίας του, με αναγνώριση χρόνου ασφάλισης μετά την αποχώρηση από την Υπηρεσία. Τούτο δε, διότι κάθε, αναγνωριζόμενος χρόνος μετά την αποχώρηση του υπαλλήλου από την Τράπεζα, δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού του αιτήματος, καθόσον, κρίσιμος, κατά τα άνω, χρόνος, κατά τον οποίο λαμβάνονται υπόψη τα ασφαλιστικά δεδομένα μιας συγκεκριμένης περίπτωσης, είναι ο χρόνος εξόδου του ασφαλισμένου, ήτοι αποχώρησής του από την Τράπεζα, αφού αυτός αποτελεί και την βάση ελέγχου των προϋποθέσεων θεμελίωσης του συνταξιοδοτικού του αιτήματος.

43. Επί του τρίτου ερωτήματος ομόφωνα, ότι δεν οφείλει το τ.ΕΤΑΤ νυν ε-ΕΦΚΑ να καταβάλει επίδομα τέκνων, στον ανωτέρω, ο οποίος ήταν άγαμος γονέας που είχε αναγνωρίσει με δικαστική απόφαση δύο τέκνα, χωρίς ωστόσο να του έχει ανατεθεί η επιμέλειά τους.

44. Επί του τετάρτου ερωτήματος ομόφωνα, ότι στην περίπτωση του ερωτήματος η δυνατότητα επιστροφής των εισφορών αναγνώρισης, με τις οποίες εξαγοράσθηκαν, χωρίς να προβλέπεται από την κείμενη

κοινωνικοασφαλιστική νομοθεσία, πλασματικά έτη ασφάλισης, προϋποθέτει ανάκληση ως παράνομων των αποφάσεων του ΔΣ τ. ΕΤΑΤ αναγνώρισης πλασματικού χρόνου ασφάλισης, η οποία ανάκληση συνεπάγεται αναζήτηση των καταβληθεισών στον ενδιαφερόμενο προσυνταξιοδοτικών παροχών και στη συνέχεια, λόγω του ότι οι εισφορές αναγνώρισης θα έχουν καταστεί επιγενομένως αχρεώστητες και επιστρεπτές στον καταβαλόντα, πρέπει να συμψηφιστούν με τις ανωτέρω καταλογισθείσες προσυνταξιοδοτικές παροχές σύμφωνα με τα άρθρα 103 και 104 ν. 4387/2016.

45. Τέλος, κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος, το ερώτημα λόγω της σπουδαιότητας και πολυπλοκότητάς του πρέπει να παραπεμφθεί στην Ολομέλεια του Σώματος.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 30-6-2022

Ο Εισηγητής

Ο Πρόεδρος του Τμήματος

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΝΤ. ΔΟΥΚΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

Πάρεδρος ΝΣΚ

Αντιπρόεδρος ΝΣΚ